

TARTU ÜLIKOOL
Sotsiaalteaduste valdkond
Johan Skytte poliitikauuringute instituut

Mari-Liis Palm

**MUUTUSED AMEERIKA ÜHENDRIIKIDE DEMOKRAATLIKU PARTEI
PRESIDENDIKANDIDAATIDE IMMIGRATSIOONI-TEEMALISTES
SEISUKOHTADES AASTATEL 2008–2024**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Kristel Vits, MA

Tartu 2025

AUTORIDEKLARATSIOON

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Töö sõnade arv: 10828

Mari-Liis Palm, 19.05.2025

ANNOTATSIOON

21. sajandil on häälekamaks muutunud konservatiivsust ja traditsioonilisust hindavad inimesed, nähes ohtu globaliseerivas maailmas. Parempoolsuse tõus on ilmne ka läänemaailma hegemooni Ameerika Ühendriikide poliitikamaastikul. Immigrantide sisserändevoog on oluliselt mõjutanud USA majandust ja ühiskonda, mistõttu on USA kodanikud üha rohkem polariseerunud sisserände teemal. Selles valguses on Vabariiklaste partei ennast põiminud immigratsioonivastase seisukohaga, mistõttu on antud uurimuse eesmärgiks analüüsida, kuidas, on reageerinud Demokraatlik partei – kas häälte kogumiseks on sisserände teemal võetud kasutusele rangemaid parempoolsemaid sõnumeid. Töös vaadeldi demokraatide presidendikandidaatide kõnesid ajavahemikus 2008–2024 ning uuriti, kuivõrd esineb paremäärmuslikke ja/või -populistlike sõnumeid immigratsiooni-teemalistes sõnavõttudes. Analüüsi tulemusel ei tuvastatud Barack Obama 2008. ja 2012. aasta valimiste perioodil toimunud kõnedest paremäärmuslikke ega -populistlike seisukohti. Niisamuti ei leitud Hillary Clintoni ja Joe Bideni valimiste esinemistest immigratsioonivastaseid sõnumeid. See-eest Kamala Harrise 2024. aasta sõnavõttudest kumasid läbi paremäärmuslikud tunnused, nagu piiri tugevdamine ning mingil määral ka autoritaarsus. Töös uuriti ka laiemalt Demokraatliku partei immigratsiooni seisukoha muutuseid ning analüüsi tulemusel võib järeldada, et partei on valijate toetuse kogumiseks liikunud immigratsiooni-teemalistes aruteludes parempoolsemate seisukohtade suunas.

ABSTRACT

In the 21st century, people who value conservatism and traditionalism have become more outspoken, perceiving a threat in the increasingly globalised world. The rise of the right is also noticeable in the political landscape of the United States, the hegemon of the Western world. The influx of immigrants has significantly affected the US economy and society, which is why US citizens are increasingly polarised on the issue of immigration. In this light, the Republican Party has aligned itself in the anti-immigration movement, prompting this study to analyse how the Democratic Party has responded – specifically, whether it has adopted more right-wing messages to gain votes. The study examined the speeches of Democratic presidential candidates between 2008 and 2024 to assess the presence of far-right and/or populist rhetoric on the topic of immigration. The findings revealed no far-right or populist views in Barack Obama's speeches

during the 2008 or 2012 election periods. Similarly, no anti-immigration messages were found in the election speeches of Hillary Clinton and Joe Biden. However, Kamala Harris' speeches reflected far-right traits, such as intensely advocating for stronger border control and, to some extent, authoritarianism. The study also examined the broader changes in the Democratic Party's stance on immigration, concluding that the party has shifted towards more right-wing positions in order to attract voter support.

SISUKORD

AUTORIDEKLARATSIOON.....	2
ANNOTATSIOON.....	3
ABSTRACT.....	3
SISUKORD	5
SISSEJUHATUS	7
1. TEOREETILISED LÄHTEKOHAD.....	10
1.1. Parempoolsus.....	10
1.2. Paremäärmuslus	12
1.3. Parempopulism	13
1.4. Paremäärmusluse ja -populismi käsitus immigratsioonist.....	15
2. UURIMISTÖÖ EESMÄRK JA METODOLOOGIA	18
2.1. Uurimistöe eesmärk ja uurimisküsimused.....	18
2.2. Meetodi ja andmete valik.....	19
2.3. Kodeerimisloogika.....	21
2.4. Uurimismeetodi piirangud ja kriitika.....	23
3. IMMIGRATSIOON AMEERIKA ÜHENDRIIKIDES 21. SAJANDIL	24
3.1. Ameerika Ühendriikide immigratsiooni trendid.....	24
3.2. Ameerika Ühendriikide kodanike suhtumine immigratsiooni.....	25
4. ANALÜÜSI TULEMUSED.....	28
4.1. Barack Obama sõnavõttude analüüs 2008. aasta valimistel	28
4.2. Barack Obama sõnavõttude analüüs 2012. aasta valimistel	30
4.3. Hillary Clintoni sõnavõttude analüüs 2016. aasta valimistel.....	32
4.4. Joe Bideni sõnavõttude analüüs 2020. aasta valimistel	35
4.5. Kamala Harrise sõnavõttude analüüs 2024. aasta valimistel.....	36

4.6. Järeldused.....	41
KOKKUVÕTE	43
KASUTATUD ALLIKAD	46
LISAD.....	64
Lisa 1. Näidistabel kodeerimisjuhendist.....	64

SISSEJUHATUS

21. sajandil on paljudes riikides hakanud levima parempoolse ideoloogia sõnumid, mis on mõjutanud ka valimistulemusi. 2016. aasta Ameerika Ühendriikide presidendivalimised võitis parempopulistlik vabariiklane Donald J. Trump; samal aastal Ühendkuningriigis toimunud Euroopa Liidu liikmelisuse referendumil hääletasid kodanikud liidust lahkumise poolt; ning Eesti 2019. aasta riigikogu valimistel võidutses parempopulistlik Eesti Konservatiivne Rahvaerakond (EKRE) – need on vaid mõned näited parempoolsete poliitikate võidukäikudest. Tegemist on rahvusvahelise fenomeniga, mida kinnitasid ka 2024. aasta Euroopa Parlamendi valimised, kus suurriikides, nagu Prantsusmaal, Saksamaal, Itaalias ja Hispaanias, võidutsesid parempoolsed ja -äärmuslikud parteid. Poliitilistest trendidest võib üha enam märgata, et üle maailma muutuvad häälekamaks konservatiivsust ja traditsioonilisust hindavad inimesed, kes näevad ohtu globaliseeruvast maailmas.

Nähtuse üheks tuumikuks on läänemaailma hegemoon Ameerika Ühendriigid (edaspidi USA). USA on ajalooliselt tuntud kui immigrantide riik, kuid sellele vaatamata võib aina enam märgata immigratsioonivastaseid seisukohti meedias ning USA kodanike seas. Negatiivsed hoiakud kulmineerusid 2016. aastal, kui presidendivalimised võitis Vabariiklaste partei kandidaat Donald Trump (Baker & Edmonds 2021: 297), kelle sõnavõttudes kajasid pidevalt immigrantide vastased sõnumid ja kelle üheks märkimisväärsimaks valimislubaduseks kujunes USA-Mehhiko piirile müüri ehitamine. Parempopulistlik liikumine pani aluse häälekale massile ja omakorda tõi kaasa vasakpoolse vastuliikumise, mis on polariseerinud USA poliitilise maastiku ning häirinud riigi valitsusinstitutionide tööd. Polariseerumise tulemusena on mõlemal parteil kujunenud oma püsivalijaskond, mis muudab uute häälte püüdmise poliitikute jaoks keeruliseks. Viimaste aastate tasavägised valimised, nagu 2022. aasta esindajatekoja ja senati valimised, on häälatesaagi kasvatamise tähtsust veelgi võimendanud. Sellest tulenevalt võisteldakse üha enam mitte-hääletajate, kõhklejate ja vastasleeri valijate poolehoiu eest. Viimasel kolmel valimisel on vabariiklaste kampaania keskendunud immigratsioonivastasusele, mistõttu tunneb autor huvi, kuidas on Demokraatlik Partei selles valguses üritanud uusi valijaid võita. Sellest lähtuvalt uurib käesolev töö, kas Demokraatlik partei, üritades end valijaskonna seas paremini positsioneerida ja võistelda Trumpi populaarsusega, läheb kaasa immigratsioonivastaste seisukohtadega. Analüüsi tulemusel soovib autor välja selgitada, kas paremäärmuslikud ja/või -populistlikud seisukohad

kasvavad ka demokraatide sõnumites või püütakse end selgelt positsioneerida vabariiklastest presidendikandidaatide vastu.

Autor otsib töös kinnitust eeldusele, et 2016. aastal hoogu saanud parempoolsed vaated on ajendanud ka demokraate võtma immigratsiooni teemal rangemaid seisukohti. Sellest tulenevalt on valitud ka vahemik, mis võimaldab kvalitatiivse sisuanalüüsi meetodi abil vaadelda, millised olid 2016. aasta valimistele eelnenud ja järgnenud demokraatide kandidaatide vaated. Analüüsis uuritakse Demokraatliku Partei presidendikandidaatide immigratsiooniteemalisi sõnavõtte ja sõnumeid 2008., 2012., 2016., 2020. ja 2024. aasta valimistel. Bakalaureusetöö keskmes on kandidaadid Barack Hussein Obama II, Hillary Diane Rodham Clinton, Joseph (edaspidi Joe) Robinette Biden Jr. ja Kamala Devi Harris. Vaatluste alguspunktideks on kandidaatide ametlik nomineerimine demokraatide parteikongressil (*Democratic National Convention*, edaspidi DNC) kuni valimiste viimase päevani.

Töös otsitakse vastust põhiküsimusele:

1. Kuivõrd esineb USA Demokraatliku partei presidendikandidaatide immigratsiooniteemalistes sõnavõttudes paremäärmuslikke ja/või -populistlikke mustreid vaadeldaval perioodil?

Lisaks on püstitatud ka üks alamküsimus:

1. Kas ja kuidas on mustrid ajas muutunud?

Eeldusest tulenevalt on bakalaureusetöö eesmärgiks uurida, millised on paremäärmusliku ja -populistliku ideoloogiate immigratsiooni seisukohad ning analüüsida, kas Demokraatliku Partei vaadeldavad kandidaadid on neid vaateid oma sõnavõttudega edasi andnud. Samuti võimaldab analüüs teha laiemad järeldusi partei suunitluse kohta ning uurida, kas kõhklevate ja vastasleeri häälte kogumiseks on võetud parempoolsemad seisukohad. Seetõttu keskendub töö paremäärmusliku ja -populistliku ideoloogiate lahtimõtestamisele ning teoreetilise raamistiku ja kõnede sisu alusel sõnavõttude kodeerimisele ning analüüsimisele.

Käesolev töö on jaotatud neljaks peatükiks. Esmalt koondatakse töö teoreetilises osas erinevate autorite lähenemised paremäärmuslusele ja parempopulismile, et luua arusaam, milline on mõlema

ideoloogia seisukoht immigratsiooni suhtes. Teoreetilises osas luuakse alus töös kasutatava kvalitatiivse sisuanalüüsi jaoks. Seejärel kirjeldab autor metodoloogia peatükis uurimistöö eesmärke ning kasutatud andmeid-meetodeid ja kirjeldab lahti kodeerimisloogika, mille põhjal luuakse kodeerimistabel. Enamus kõned pärinevad The American Presidency Project kodulehel olevast arhiivist, mis kategoriseeritakse kategooriate ja hinnangute kaupa. Kolmandas peatükis annab autor ülevaate Ameerika Ühendriikide immigratsiooni trendidest analüüsitavas ajavahemikus ning kirjeldab ka muutuseid kodanike suhtumises sisserändesse. Selle peatüki põhjal on autoril hiljem võimalik hinnata, kuidas on avalikkuse suhtumine mõjutanud Demokraatliku partei poliitilist suunitlust. Neljandas ja viimases peatükis kirjeldab autor analüüsi tulemusi valimiskampaaniate kaupa ning koondab oma järeldused.

1. TEOREETILISED LÄHTEKOHAD

Töö keskmes on parempoolse ideoloogia ekstreemsemate vormide, paremäärmusluse ja parempopulismi, suhtumine immigratsiooni, mistõttu on esmalt vaja need defineerida ja piiritleda. Defineerimise teeb keeruliseks asjaolu, et terminid on küll laialt levinud, kuid puudub üldsuse poolt aktsepteeritud määratlus. Sellest lähtudes koondatakse töös erinevate autorite lähenemised parempoolsele ideoloogiale, paremäärmuslusele ja parempopulismile, et luua nende põhjal üldine definitsioon ja piiritus.

Töö teoreetilise osa esimeses pooles antakse ülevaade parempoolse ideoloogia ning sellega seonduvate nähtuste nagu paremäärmuslus ja -populism kesketest tunnustest. Samuti analüüsib autor nende lähenemiste seisukohti immigratsiooni suhtes. Teoreetilise raamistiku alusel on võimalik autoril analüüsida kodeerimise tulemusi ning teha järeldusi.

1.1. Parempoolsus

Paremäärmusluse ja -populismi mõistmiseks on esmalt vaja piiritleda „parempoolsus“. „Parem-vasak“ määratlus on üks levinumaid poliitiliste parteide ja seisukohtade positsioneerimise meetodeid, kuid tegemist võib olla kohati aegunud ja keerulise määratlusviisiga (Bobbio 1996: 29; Ostrowski 2023: 1–2). „Parem-vasak“ skaalale esineb ka mitmeid kriitikaid. Ühe peamise puudujäägina on välja toodud, et see on liiga piirav, sest nõuab „poole“ valimist, mis süvendab polariseeritust ning vähendab laiemat analüüsi, kui poliitiline diskussioon ennatlikult kategoriseeritakse (Ostrowski 2023: 7).

Ühest küljest eksisteerib nn klassikaline parem-vasak määratlus, kus poliitilisi parteisid paigutatakse skaalale vastanduste järgi. Ideoloogiad, nagu kommunism ja sotsialism, paigutatakse skaala vasakpoolsesse otsa, samas kui libertaarsed, konservatiivsed ja fašistlikud liikumised paigutatakse paremale (Ostrowski 2023: 6). Erinevus tuleneb peamiselt ideoloogiate majanduslikest vaadetest. Vasakule poolele määrati kõik sotsialistlike vaateid esindavad liikumised ja partei, mis pooldavad valitsuse kontrolli majanduse üle, ning paremale kõik teised (Bobbio 1996: 30; Mair 2007: 2, 15). Ideoloogiad, mis ei olnud seotud majanduslike

erimeelsustega paigutati aga „keskele“ ning põhjalikumaks piiritlemiseks võeti hiljem kasutusele ka alamkategoriaid, nagu „vasaktsentrism“ ja „paremstsentrism“ (Ostrowski 2023: 6).

Teisalt on skaala viis, mille alusel vastandutakse erinevate poliitiliste vaadete põhjal ning seetõttu jäänud mõnevõrra lahtiseks ja ajas muutuvaks. Eelmainitud klassikalise majanduspõhise paigutuse kõrvale on kujunenud ka laiem defineerimise viis, kus erinevad autorid on omistanud skaala otstele mitmesuguseid kategooriaid ning eesmärke. „Vasakpoolsed“ mõtteviisid keerlevad ühiskondliku ulatusliku muutuste ja parenduste ümber, keskendudes radikaalsetele sotsiaalsetele uuendustele, millega võimu võrdsemalt kõigi vahel jagada (Ostrowski 2023: 9). Seevastu aga „paremal“ asetsevad ideed, inimesed ja rühmad soovivad säilitada olemasolevat korda sellisena, nagu see on, või isegi ennistada *status quo* (Schwarzmantel 1998: 112; Jost et al. 2003: 340; Ostrowski 2023: 9). Parempoolseid liikumisi ja parteisid ühendab suhtumine, mille keskmes on tavaliselt traditsioonilisus – hoida ning taastada kaotatud väärtused ja tavad, ning rõhutada olemasolevate arusaamade-võimaluste väärtust (Thorisdottir et al. 2007: 198; Ostrowski 2023: 9). Üha rohkem globaliseeruv maailmas tuntakse hirmu teadmatuse ees, mistõttu otsitakse stabiilsust kunagistest ja olemasolevatest struktuuridest. Väärtustatakse privaatsust ning kapitali koondamist (Ostrowski 2023: 5), millega suudetakse kindlustada endale finantsiline ja isiklik turvatunne. Sellest tulenevalt on oluline täheldada, et „parempoolsete“ parteide ja liikumiste keskne tunnus on ka natsionalism (Ostrowski 2023: 5), mille eesmärgiks on pakkuda kodanikele kindlustunne ja püsiv elukeskkond. Sellest lähtuvalt on osad autorid ka määratlenud ideoloogia tuumikusse rassilise või etnilise kuuluvuse (Blee & Creasap 2010: 270–271), mille kohaselt dikteerib riigi rahvuse indiviidi päritolu.

Loomult saab parem-vasak skaala pooluseid eristada nende võrdsusesse suhtumise kaudu. Kui „vasaku“ poole esindajad püüdleval võrdsema ühiskonna poole, siis parempoolsuse keskmes on ebavõrdsuse legitimeerimine (Bobbio 1996: 69; Schwarzmantel 1998: 112; Jost et al. 2003: 342; Ostrowski 2023: 9). Struktureeritud ja muutumatus ühiskonnas on lihtne selgitada, korrastada ja õigustada ebavõrdsust inimgruppide ning üksikisikute vahel (Jost et al. 2003: 340). Sellest tulenevalt parempoolsuse elitarism saab põhineda kas autoritaarsuse ideel, et kõik inimesed pole loomult võrdsed või lähtuda liberaalse ebavõrdsuse nn „igauks on oma saatuse sepp“ vaatepunktist (Bobbio 1996: 52, 68–69). Liberaalse ebavõrdsuse lähenemise keskmes on vabaturu mentaliteet

(Bobbio 1996: 52), mille kohaselt edukus tuleneb vaid inimese enda võimekusest ja tahtmisest. Antud idee esindajad küll teadvustavad struktuursete eeliste olemasolu, kuid näevad neid teisejärguliste probleemidena, mida on võimalik isikul ületada töökuse ja õige mentaliteediga. Sellest tulenevalt propageeritakse edulugusid, kus vaesuses kasvanud isikud on ennast ise üles töötanud. Autoritaarse ebavõrdsuse esindajad leiavad, et olenevalt soost, rassist või etnilisest taustast on inimesed loodud ebavõrdseteks ning sellest tulenevalt peab ühiskonnas valitsema hierarhia (Bobbio 1996: 52). Idee põhineb „parempoolse“ rassilise või etnilise kuuluvuse (Blee & Creasap 2010: 270–271) mõtteviisil, millest tulenevalt määrab üksikisiku sünnijärgne päritolu või sugu tema positsiooni ühiskonnas ning võimekuse, mistõttu on vaja luua hierarhiline süsteem, kus kõige andekamast soost, rassist või etnilisest taustast inimesed on juhtivate kohtadel.

1.2. Paremäärmuslus

Parempoolset ideoloogiat lähemalt analüüsid on võimalik vaadelda ka selle ekstreemsemat „paremäärmusluse“ vormi. Ka antud terminil puudub ühtne definitsioon ning määratlus oleneb mitmetest teguritest. Siiski tõuseb erinevatest teadustöödest esile teatav ühisosa: mitmed autorid paigutavad paremäärmusluse tuumikusse etnilise natsionalismi, mille seisukohast peaks riik olema etnilise kogukonna väljendus ning need, kes sellesse etnilisse kogukonda ei kuulu, jäetakse rahvusest välja, väljendudes nii pärilikkuse kui ka kultuurilistes terminites (Mudde 1995: 205–206; Fennema 1996: 6; Rydgren 2008: 739). Samuti on veel esile toodud, et paremäärmusele võib omistada ka omadusi nagu nativism, rassism ja ksenofoobia (Mudde 1995: 205–206; Mudde 2007: 22). Nativism kombineerib natsionalismi ja ksenofoobia ning selle kohaselt peaksid riikides elama eranditult põlisrahvuse liikmed ja nn võõrad elemendid, sh inimesed ja ideed, ohustavad homogeenset rahvusriiki (Mudde 2007: 22). Ksenofoobia on hirm kõige võõrapärase ja võõraste ees, mistõttu ei tähenda see vaid hirmu välismaalaste suhtes, vaid kardetakse kõike, mis on nende eluviisile ja väärtushinnangutele võõras (Mudde 1999: 188).

Riigi ja valitsemise korra poolest saab paremäärmuslikest omadustest veel esile tuua antiparlamentaarsuse, demokraatiavastasuse, autoritaarsuse ja tugeva riigi (Mudde 1995: 205–206; Mudde 2007: 22; Fennema 1996: 6). Ideoloogia keskne idee on usk seadustesse ja korda, millest lähtudes peab riik säilitama range õigussüsteemi ning reegleid aktiivselt ja rangelt jõustama, et tagada kodanikele turvaline ja stabiilne elukeskkond (Mudde 1999: 189). Eesmärgiks on arendada

ja toetada õiguskaitseorganite personali, varustuse ja rahastuse suurendamist ning karistada seaduserikkujaid rangemalt (Mudde 1999: 189). Tähtis on rahvale näida, et võimalolijad on tugevad ning suudavad kontrollida elanike tegevusi riigi piires. Samal ajal on vastandlikult paremäärmuslus ka loomult antiparlamentaarne ja demokraatiavastane (Mudde 1995: 205–206; Fennema 1996: 6). Antud kriitika on sisult pigem populistlik kui elitaarne (Fennema 1996: 7) ning põhineb usul, et poliitiline eliit ei esinda rahvast, vaid püüdleb ainult oma materiaalsete hüvede poole. Sellest lähtuvalt esindavad paremäärmuslased ennast kodanike huvide kaitsjatena, kes karmi käega riigis „korra majja löövad“. Kuna aga vähesed modernsed paremäärmuslikud parteid on avalikult demokraatiavastaste vaadetega, siis rünnatakse diskursuses parlamendiliikmete moraalsust ja ausust (Fennema 1996: 9).

1.3. Parempopulism

Parempopulism põhineb parempoolsete ja populistlike vaadete kombinatsioonil. Eelnevalt defineeritud parempoolsetele seisukohtade kõrval esinevad populismile omased käitumismaneerid ning propageerimise võtted. Populism kui ideoloogia, aitab inimestel lihtsustada ja mõista poliitilist diskursust ning idee tugineb sotsiaalsete gruppide positiivsel ja negatiivsel vastandamisel (Cavazza et al. 2022: 69). Populismi on nimetatud „õhukeseks“ ideoloogiaks, kuna see jagab ühiskonna kaheks homogeenseks ning antagonistlikuks grupiks: „ehe rahvas“ ja „korumpeerunud eliit“ (Mudde 2007: 23). Sellest tulenevalt väidavad populistid, et poliitika peab esindama enamuse huve ning nn enamus koosneb erinevatest inimgruppidest, kes kõik esindavad antud „rahvast“ (Mudde 2007: 23; Campani et al. 2022: 1).

Populistlik sõnum keskendub negatiivsele vastandamisele nn väliste gruppide suhtes. Populistlikud liidrid kasutavad antud sõnumeid, et ennast eristada teistest poliitikutest ning defineerida konflikte, suunates nii avalikku diskursust (Cavazza et al. 2022: 70) ja rõhutades „meie“ *versus* „nemad“ kontseptsioone. Populism annab inimestele võimaluse identifitseerida ennast nn positiivse „rahvaga“ ning kergesti eristada vaenlased, kes kuuluvad vastandusse gruppi (Cavazza et al. 2022: 72). Rahva „vaenlastena“ nähakse kõiki, kes kritiseerivad populistliku poliitiku seisukohti või poliitilise liikumise veendumusi, süvendades seekaudu polariseeritust veelgi. „Meie“ *versus* „nemad“ eristus tagab ühtekuuluvustunde, millega saavad populistlike vaadete pooldajad kinnitada enesele oma seisukoha õigsust.

Populism esindab viisi tulla toime rahulolematusega poliitilise esindatuse vastu kui ka võimendab indiviidi silmis tema poliitilist võimekust (Mudde 2007: 298). Esitledes endid kui parima kaitse pakkujaid „võõraste“ ohtude eest, üritatakse suurendada valijaskonna toetust ja kujundada olemasolevat eliiti saamatutena, kes pole pädevad „rahvast“ kaitsma väidetava ohu eest (Béland 2019: 167). Samuti süvendatakse oma toetajaskonnas tunnet, et nende seisukohti kuulatakse rohkem kui teiste poliitikute valijate omi.

Populism esindab abstraktseid ideid, mille eesmärgiks on jõuda soovitud poliitiliste saavutuste ja ettevõtmisteni. Ideoloogia keskmes on „rahva“ taatele rõhumine, luues nii laiema arusaama, kes antud rahva hulka kuuluvad ning kelle huve tuleb tajutava kollektiivse ohu eest kaitsta (Béland 2019: 163; Cavazza et al. 2022: 69). Sellest tulenevalt on populism ise n-ö sisuta ideoloogia, mille esindajad kasutavad sellele omaseid võtteid, et isiklikku poliitikat propageerida (Cavazza et al. 2022: 70). Antud diskursuse tüübi kaudu tajutavad ohud on strateegiliselt kujundatud, et süvendada kollektiivset ebakindlust ja püüda defineeritud rahva poolehoidu, lubades neid kaitsta (Béland 2019: 163). Samuti praktiseerivad populistlikud liidrid „ohu võimendamise“ meetodit, millega püütakse muuta ettekujutust väidetavatest ohtudest ja seekaudu kujundada avalikku diskursust (Béland 2019: 167).

Parempopulistlik seisukoht põhineb nativismil, mille eesmärgiks on tagada rahvale hea ja turvaline ühiskond (Mudde 2007: 138; Marchlewska et al. 2017: 159; Campani et al. 2022: 3). Sellest tulenevalt rõhuvad parempopulismi esindajad juba olemasolevatele kultuurilisi ja sümboolseid tegureid ning struktureeritud ideoloogiatele, nagu rassism, etnonatsionalism, ksenofoobia ja konservatism (Béland 2019: 167; Campani et al. 2022: 3; Cavazza et al. 2022: 70). Süsteemsed arusaamad, mis on kujunenud ajaloo vältel on kohalikel lihtne aktsepteerida ning kinnitavad juba olemasolevaid seisukohti. Nativismist tulenevalt usuvad parempopulistid, et tõeline demokraatia on võimalik vaid monokultuurses ning etnokraatilises riigis (Mudde 2007: 138–139), millest väljendub ka ideoloogia immigratsioonivastasus.

Etnilisel natsionalismil kujundatud parempopulism on oma olemuselt osa identiteedipoliitikast, mis süvendab pooldajate usku oma etnilise grupi ülimesse ja aitab luua kollektiivse identiteedi

(Marchlewska et al. 2017: 152; Béland 2019: 167). Antud fenomen kujundab rahvuslikku kollektiivset nartsissismi (Marchlewska et al. 2017: 152), mis parempopulismi puhul väljendub ühe, tavaliselt rahvusliku, grupi õigusel domineerida ning kollektiivsetele ohtudele rõhumisel (Béland 2019: 164). Antud rahvusgrupp, kellele õiguseid rõhutatakse oleneb tavaliselt kontekstist ning erineb vastavalt riigi ajaloolisest taustast. Sellest tulenevalt on ideoloogia toetajatel tavaliselt negatiivne suhtumine nn ärakasutajatesse, kes kujutavad endast ohtu ja on koormaks defineeritud rahvale.

1.4. Paremäärmusluse ja -populismi käsitlus immigratsioonist

Paremäärmuse ja -populismi ideoloogilistest märksõnadest on võimalik ka analüüsida nende esindajate seisukohti immigratsiooni teemal. Kuigi immigratsioonivastastus pole sünonüümne kummagi terminiga, siis tulenevalt ideoloogiate ajenditest on need omavahel seotud (Fennema 1996: 6; Mudde 1999: 185, 187; Betz & Johnson 2004: 318; Rydgren 2008: 739).

Nagu eelpool kirjeldatud, siis mitmed autorid on leidnud, et paremäärmuslike parteide ideoloogia ja diskursuse keskmes on etniline natsionalism, rassism ja ksenofoobia (Fennema 1996: 6; Mudde 1999: 187; Rydgren 2008: 739). Sellest lähtuvalt usuvad antud parteid, et riik, kui poliitiline üksus, ja rahvus, mis kujundab kultuurilise koosseisu, peaksid olema kooskõlas ja neid saab veel eristada vastavalt, kas tuumikidee on luua „mono-kultuur“ või nn puhas rahvusriik (Mudde 1999: 187). „Mono-kultuuri“ idee keskmes on olemas üks õige ja domineeriva rahva poolt defineeritud kultuur, mille kõik teised peavad täielikult üle võtma. Puhta rahvusriigi eesmärgiks on luua päritolu-põhiselt n-õ puhas rahvas, mille vaated põhinevad etnilisel natsionalismil. Selle kohaselt on rahval „hing“ ja liikmelisust määratleb põlvnemine ning ühine „saatus“, mille kuuluvus põhineb verel ja väljendub kultuuris (Fennema 1996: 6). Osad autorid on ka esile toonud, et uus radikaalne parempoolsus lähtub etnopluralismi ideest, mille kohaselt ei saa erinevad kultuurid ja rahvused kunagi rahumeelselt koos eksisteerida, sest see eeldab etniliselt homogeenset elanikkonda (Rydgren 2008: 745–746).

Nendest teoreetilistest lähtepunktidest lähtudes on mõned autorid ka otseselt omistanud paremäärmuslikele liikumistele immigratsioonivastastuse (Mudde 1999: 185; Betz & Johnson 2004: 318; Rydgren 2008: 739). Radikaalse paremäärmusluse identiteedipoliitika peamine

argument on, et teatud rühmi ei saa ühiskonda integreerida ja nad kujutavad seetõttu ohtu „põlisrahvaste“ väärtustele, eluviisile ja kultuurilisele terviklikkusele (Betz & Johnson 2004: 318). Kardetakse, et sisserändajad ei aktsepteeri kohalike tavasid ning kultuuride segunemisel võivad „põlisrahvaste“ väärtused häabuda. Antud liikumised tavaliselt põhjendavad immigratsioonivastasust läbi nelja suurema põhjuse: oht rahvuslikule identiteedile; kuritegevus ja sotsiaalsed rahunused; tööpuudus; ja heaoluriigi kuritarvitamine (Rydgren 2008: 739). Immigrandid toovad endaga kaasa lähteriigi kultuuri ja tavad, mis võivad ohustada kohaliku elustiili „puhtust“ ning võõraste poliitiliste vaadetega sisserändajad toovad kaasa poliitilise ebastabiilsuse. Samuti kardetakse, et vaesematest riikidest sisserännanud isikud taanduvad kuritegevuslikele meetmetele raha teenimiseks ning haritud rikkad immigrandid võimendavad konkurentsi tööturul, mille tulemusel kohalikele ei jätku piisavalt töökohti. Sellest lähtuvalt võib esineda usk, et kontrollimatu immigratsioon muudab arenenud maailma „kolmanda maailma“ riikideks (Betz & Johnson 2004: 318) ning loodetakse, et välismaalaste väljasaatmine taastab idealiseeritud *status quo ante*, mil elu tundus etteaimatavam ja tuttavam (Fennema 1996: 15).

Immigratsiooni-skeptitsismi peetakse üheks peamiseks teguriks, mis iseloomustab paremäärmuslike parteide valijaskonda. Paremäärmuslikud parteid ja liikumised esindavad ka ennast „tõelise“ demokraatia eestvõitlejatena, kes kaitsevad tavainimeste väärtuseid ja huve, mistõttu on nad määratlenud avaliku arutelu probleempunktid mitmel olulisel teemal, nagu immigratsioon (Betz & Johnson 2004: 315). Sellest tulenevalt võtavad antud poliitikud kasutusele ka parempopulistlike võtteid oma ideede edastamiseks. Parempopulismi kesksest ideest tulenevalt on selle seisukoht immigratsioonile samuti negatiivne. Etnilise natsionalismi vaatepunktist on immigrandid nn autsaidid, kes kujutavad ohtu „rahvale“. Parempopulistlikud liidrid süvendavad oma pooldajates usku, et korrumppeerunud poliitiline eliit ei kaitse kujunenud „rahva“ huve ning tuginevad ebakindluspoliitikale (Béland 2019: 171–172), et ergutada oma valijaskonda ja kujutada end ainsa tõelise rahva kaitsjana, nagu nad seda määratlevad.

Soov on luua kollektiivne identiteet antud valijaskonna seas, kelle eesmärgiks on säilitada ja süvendada piiri „sisemise“ ja „välise“ vahel (Béland 2019: 167). Natsionalistlikust seisukohast on „teispoosusena“ tajutud oht sisserändajaid, keda nähakse kui ekspluateerijaid, kes konkureerivad kohalikega tööturul (Haltinner & Hogan 2015: 528, 533; Campani et al. 2022: 3). Antud

veendumust, et „rahvas“ on võrreldes immigrantide ebasoodsas olukorras, kasutavad parempopulistid rahvusliku identiteeti võimendamiseks (Marchlewska et al. 2017: 152). Kritiseeritakse immigrante toetavaid heaolusüsteeme, mida hoitakse üleval rahva, ehk maksumaksjate, rahaga. Peamiselt koguvad parempopulistlikud vaated populaarsust keerulistel perioodidel, mil kodanikud tunnetavad riigis ebastabiilsust ühiskondlikest, julgeoleku, sotsiaalsetest, rassilistest või majanduslikest probleemidest tulenevalt (Haltinner & Hogan 2015: 528; Campani et al. 2022: 3). Immigratsioon, süvendades kõiki eelnimetatud probleeme, on seetõttu keskne „ohuallikas“, mis olenevalt peamisest aktuaalsest probleemist koormab kodanikke ja avalikke ressursse. Parempopulistide sõnumitest kõlavad üleskutsed keskenduda oma riigi „õigele“ rahvale ning deporteerida sisserändajad, kes probleeme võimendavad. Tavaliselt kasutavad antud poliitikud immigrantide demoniseerimist mugava taktikana, millega tähelepanu juhtida struktuursematelt ja keerulisematelt probleemidelt, millega poliitilised liidrid ei soovi tegeleda või mis nõuaksid palju põhjalikumaid ning pikemaid reformiprogramme.

Antud teoreetilisest raamistikust lähtudes on bakalaureusetöö autor jõudnud järelduseni, et paremäärmluse ja -populismi ideoloogiad põhinevad etnilisel natsionalismil ja nativismil ning seeläbi on oma olemuselt immigratsioonivastased. Sisserännet peetakse ohuks kohaliku rahva stabiilsele elukeskkonnale ning materiaalselt koormaks kodanikele. Olenevalt sõnumist võib see oht väljenduda majanduslikult, poliitiliselt või mingist sotsiaalsest aspektist, nagu oht kultuuri säilimisele või kodanike heaolule. Teoreetilise analüüsi kokkuvõtteks saab järeldada ka, et parempoolsed natsionalistlikud idee esindajad kasutavad tihtipeale oma sõnumi edastamiseks populistlikke võtteid, millega soovivad võita pooldajaid ja süvendada „meie“ vs „nemad“ polariseeritust. Vaadeldes paremäärmluse ja -populismi ühiseid tunnuseid, siis taanduvad need etnilisest natsionalismist tulenevatele vaadetele, nagu rassism, nativism ja ksenofoobia, mille kesksed ideed on seista kohaliku rahva ja kodanike eest, kes tunnevad ohtu võõra ees.

2. UURIMISTÖÖ EESMÄRK JA METODOLOOGIA

2.1. Uurimistöõ eesmärk ja uurimisküsimused

Immigratsioonipoliitika on USA poliitikamaastikul ja meedias viimastel aastakümnetel suurt rolli mänginud. Poliitikute seisukohad immigratsiooni teemal võivad nende valimisedu oluliselt mõjutada (Mayda et al. 2022: 358). Sisseränne oli keskne teema nii Donald Trumpi, Ühendkuningriigis toimunud Brexiti-hääletuse kui ka hiljutiste Euroopa suurriikide immigratsioonivastaste parteide valimisedu tagamisel. Immigratsiooniküsimused, nagu illegaalne sisseränne, piiri tugevdamine ja pagulaste vastuvõtmine, on domineerivad vaidlused nii avalikes diskursustes kui ka poliitilistes debattides. Märkimisväärne immigrantide sisserändevoog on viimastel aastakümnetel oluliselt mõjutanud USA majandust ja ühiskonda (Mayda et al. 2022: 359). Sellest tulenevalt on USA kodanikud üha rohkem polariseerunud sisserände teemal (Baker & Edmonds 2021: 297) ning tähtis on vaadelda, kas ja kuidas on seda märgata ka poliitikute seas. USA poliitilise- ja meediamaastiku süvenev polariseerumine on omakorda tekitanud olukorra, kus üht, vabariiklaste parteid, seostatakse avalikkuses üha tugevamalt lubadustega immigratsiooni vähendada ning „luua kord majja“ USA piiride kindlustamisega ning ebaseaduslike immigrantide väljasaatmisega, mis omakorda peaks parandama „omainimeste“ majanduslikku ja sotsiaalset heaolu. See paneb demokraatliku partei esindajad teatavale kaitsepositsioonile ja seab nad valimisedu suurendamiseks valiku ette: kas mingi piirini selle retoorikaga kaasa minna ja ka enda immigratsioonialaseid seisukohti karmistada või võtta täielikult vastanduv positsioon.

Ameerika Ühendriikides toimuvad presidendivalimised majoritaarse valimissüsteemi alusel, kus võitja osutub valituks valijameeste häälte põhjal. Samuti domineerivad riigis kaks parteid ning iseseisvad kandidaadid ei suuda enamasti koguda piisavalt kampaaniaressursse, tähelepanu, ega püsitoetust, mistõttu on valijatel sisuliselt valida, kas hääletada vabariikliku või demokraatliku partei poolt. Donald Trumpi valimiskampaaniad nii 2016., 2020. kui ka 2024. aastal on mitmeti keskendunud immigratsioonile, seostades sisserännet negatiivsete nähtustega, nagu kuritegevus, tööpuudus ja kõrged kinnisvarahinnad. Antud asjaolu tõttu on vaja mõista, kuidas on sellele reageerinud vabariiklaste rivaal Demokraatlik partei. Tähtis on vaadelda, millise poliitilise suunitluse on demokraadid valinud, et näha, kas vabariiklaste edu ning populaarsus on ajendanud

neid immigratsiooni teemal võtma konservatiivsemaid seisukohti uute valijate toetuse kogumiseks.

Sellest tulenevalt on töö peamine uurimisküsimus: kuivõrd esineb USA Demokraatliku partei presidendikandidaatide immigratsiooniteemalistes sõnavõttudes paremäärmuslikke ja/või - populistlikke mustreid vaadeldaval perioodil. Vaatlusvahemik annab autorile võimaluse analüüsida, millised olid demokraatlike kandidaatide sõnumid immigratsiooniteemal enne ja peale Trumpi poliitilisele areenile astumist. Uurimuse tulemusel saab analüüsida, kas ja kuidas on muutnud kandidaatide sõnum sisserände teemal ning sellest järeldada, milline on olnud partei laiem reaktsioon Trumpi immigratsioonivastasele poliitikale ja populaarsusele. Samuti võimaldab vaatlusperiood uurida, kuidas muutusid sõnavõttud olenevalt, kas demokraat oli valitsevast parteist uus kandidaat, teisele ametiajale kandideeriv president või valitsevale parteile vastanduv kandidaat.

2.2. Meetodi ja andmete valik

Lähtuvalt töö eesmärgist on tulemuse leidmiseks autor andmete kogumi loonud vaadeldavate kandidaatide kampaaniaesinemiste põhjal. Sõnavõttude analüüsimiseks on valitud uurimismeetodiks kvalitatiivne sisuanalüüs, mis võimaldavad autoril kategoriseerida esinemiste sisu ja sõnumit koodide kaupa. Samuti annab deskriptiivne statistiline kirjeldus võimaluse vaadata sõnumite esinemiste osakaalu, mis annab ülevaate, kui tähendusrikkad olid immigratsiooniteemalised probleemid kandidaadi jaoks ja nende tähtsust valimistel. Analüüsi koostamiseks kasutab autor sisuanalüüsi meetodit, millega saab analüüsida kõnede peidetud sõnumeid ja erinevaid tõlgendamisvõimalusi (Kalmus et al. 2015). Selle abil on võimalik tuvastada vaadeldavatest sõnavõttudest võimalikke immigratsioonivastaseid või pooldavaid tunnuseid. Kodeerimisel kombineerib autor induktiivse ja deduktiivse lähenemised, luues koodide nimetused nii teoreetilise tausta kui ka andmete põhjal (Kalmus et al. 2015).

Uurimistöö vaadeldav ajavahemik on piiritletud nii, et võimalik oleks uurida võrdselt 2016. aastale eelnenud ja järgnenud kandidaate. Samuti on andmete kogumisse valitud kõikide kandidaatide kõned, mis tehti peale nende ametliku nominatsiooni DNC-l ning enne valimiste lõppemist novembris. Olenevalt valimistest erineb vaadeldava perioodi pikkus ning seetõttu ka kõnede arv.

Eelvalimiste perioodil, kui üks kandidaat pole kindlalt nomineeritud, võib esineda parteisisene konkurents, mis omakorda võib mõjutada kandidaadi kõnede sõnumeid ning sisu. Vaatluse alla on võetud vaid perioodid, mil kogu partei oli avaldanud kandidaadile toetust ning seeläbi saab eeldada, et isik esindas ka kogu partei poliitilist suunitlust.

Sellest kitsendusest tulenevalt vaadeldakse:

- Barack Obama sõnavõtte vahemikus 28. august – 4. november 2008. aastal;
- Barack Obama sõnavõtte vahemikus 6. september – 6. november 2012. aastal;
- Hillary Clintoni sõnavõtte vahemikus 28. juuli – 8. november 2016. aastal;
- Joe Bideni sõnavõtte vahemikus 20. august – 3. november 2020. aastal;
- Kamala Harrise sõnavõtte vahemikus 22. august – 5. november 2024. aastal.

Uurimuse teostamiseks on kasutatud The American Presidency Project kodulehel olevat kõnede arhiivi, kus on välja toodud kõikide vaadeldavate kandidaatide esinemiste transkriptsioonid. Kõnede seast on välja filtreeritud vaadeldava vahemiku esinemised, kus kandidaat on mainitud sõnu „immigrant“, „immigratsioon“ või „piir“. Sel viisil on võimalik analüüsida vaid esinemisi, kus uuritav kandidaat on esitanud oma seisukoha ja sõnumi immigratsiooni teemal. Esinemiste hulgas olid nii avalikud debatil, telesinemised kui ka muud avalikud sõnavõtted.

Tabel 1-s on autor koostanud ülevaate analüüsitavate kõnede mahust. Obama 2008. aasta valimistel on vaatluse all neli sõnavõttu, mis on ka ajavahemiku väikseima arvuga periood. Samas kõneles Obama oma 2012. aasta valimistel enim immigratsiooni teemal, mainides vähemalt üht kolmest märksõnast 32 korral. Nii Clintoni, Bideni kui ka Harrise analüüsitavate kõnede arvud jäid vahemikku 11–15. Teema aktuaalsus aga erines märkimisväärselt demokraatide vahel. Mõlema naiskandidaadi ja ka Obama 2012. aasta valimiste kõnelustes esines sisseränne arutelus 7–10% sõnavõttudest. See-eest aga nii Obama esimestel valimistel kui ka Bideni kampanias mängis immigratsioon väiksemat rolli, kerkides teemaks umbes 3–4% kõnedest.

Tabel 1. Vaadeldavatel perioodidel toimunud ja analüüsitavate sõnavõtude arv kandidaatide kaupa.

Kandidaat, valimisaasta	Sõnavõtude arv vaadeldaval perioodil	Sõnavõtude arv (osakaal), kus esines vähemalt üks uuritavatest märksõnadest
Barack Obama, 2008	113	4 (3,5%)
Barack Obama, 2012	335	32 (9,6%)
Hillary Clinton, 2016	152	13 (8,6%)
Joe Biden, 2020	403	11 (2,7%)
Kamala Harris, 2024	205	15 (7,3%)

Allikas: autori koostatud.

2.3. Kodeerimisloogika

Uurimuse teostamise aluseks on piiritletud kodeerimisloogika, mis aitab analüüsida kõnedes esinenud sõnumeid. Koodipuu loomiseks on autor paika pannud otsitavad kriteeriumid, mille alusel määrab, kas kandidaadi poolt edastatav sõnum on negatiivse või positiivse alatooniga. Kõnede analüüsimisel kasutab autor deduktiivset ja induktiivset lähenemist ning võtab hindamisel aluseks teoreetilises osas paika pandud parempopulistliku ja -äärmusliku immigratsioonivaadete iseloomustused. Selle põhjal saab välja tuua kohad, kus kõneleja on kasutanud antud ideoloogiatele omaseid väljendeid ning sõnumeid, et edastada oma immigratsioonipoliitika seisukoht. Samuti arvestab autor võimalusega, et kodeerimise käigus võivad esineda täiendavad kriteeriumid. Sõnumi määratlemiseks seatakse piirangud, mis aitavad eristada, millist vaatepunkti kõneleja oma sõnavõtus edastab.

Esmalt eristab kodeerimisel autor, millised märksõnasid kasutas kandidaat esinemises. Valitud märksõnad, „immigrant“, „immigratsioon“ ja „piir“, aitavad autoril eristada, millisest teemast oli juttu ning luua arusaam, kuidas kõneleja teemale läheneb. Seejärel eristab autor kõne peamise

sõnumi, mis oli seotud antud märksõnaga. Selle jaoks on eraldatud viis kategooriat: „piiri tugevdamine“, „immigratsiooniprotsessi kiirendamine“, „illegaalne tööjõud“, „immigratsioonireform“ ja „immigrandid kui demograafiline grupp“. Viimane nimetatud kategooria määratakse kõnele, kus kandidaat keskendub, kas sisserändajate kogukonnale laiemalt või mingile neid mõjutavatele sotsiaalsetele küsimustele. Antud kategooriad annavad aimu, millise lähenemise valis kandidaat märksõnaga seoses. Teoreetilisest osast lähtuvalt määratakse kõnele, kas kandidaadi sõnum on negatiivse või positiivse alatooniga, ning kas see on vastaval teemal pigem kaitsev või ründav. Antud erisus tuleneb paremäärmuslike ja -populistlike immigratsiooni seisukohtadest. Nende alusel määrab autor kõne negatiivseks, kui sõnumi keskmes on tahe näidata sisserändajaid halvustavas valguses või kõneleja eesmärgiks on süvendada „meie“ versus „nemad“ erisust sisserändajate ja kohalike vahel. Samuti loetakse sõnavõtt negatiivseks, kui kandidaat esitab immigratsiooni „ohullikana“, mis olenevalt peamisest aktuaalsest probleemist koormab kodanikke ja avalikke ressursse. Niisamuti kategoriseeritakse kõne ründavaks, kui sõnumi keskmes on soov peatada või mahukalt piirata sisserändajate hulka ja/või kehtestada kõrgeimad karistusi ebaseaduslikele sisenejatele. Kõige lõpuks eristab autor, kas kõneleja läheneb teemale sotsiaalsest, majanduslikust või poliitilisest seisukohast, mis annab aimu, millist vaatepunkti soovis kandidaat kuulajatele edastada ning milline oli sellest tulenevalt immigratsiooniteema keskne probleem kandidaadi jaoks. Autor eristas, et sotsiaalsest vaatenurgast lähenevad kõned rõhutavad immigrantide kui inimeste väärtuseid ning inimlikkust ja nende inimõiguseid. Majanduslikeks kõnedeks märgib autor esinemised, kus kandidaat keskendus immigratsiooniga seotud majanduslikele aspektidele, nagu tööturg või kaubandus ja poliitilisteks need sõnavõttud, kus poliitiku eesmärgiks on edastada oma poliitilisi lubadusi või kritiseerida olemasolevaid algatusi. Antud koodipuu võimaldab autoril eristada, milliseid parempoolseid võtteid võis kõnedes leiduda ning seejärel analüüsida tulemusi.

Samuti vaatleb autor, kus sõnavõtt toimus. USA valimissüsteemi eripärade ning süvenenud polariseerumise tõttu loetakse üha suurema osa osariikide valimistulemusi ettemääratuks ning presidendivalimiste ajal läheb põhitähelepanu üha enam niinimetatud kaaluks osariikidele. Need on osariigid, mille puhul valijaskonna eelistused ei ole nii selged ning kus olenevalt valimistest võib valijaskonna poolehoid „kõikuda“ kahe kandidaadi vahel (Davis Jr. 2024; USAFacts 2024). Seetõttu panustavad kandidaadid nende osariikide võitmiseks rohkem aega ja

kampaaniaressurse (USAFacts 2024). Asjaolust lähtuvalt vaatles autor analüüsimisel, kus kõne toimus (ABC News 2008; The New York Times 2012; Bomboy 2016; Ballotpedia 2020; Davis Jr. 2024), kuna sellest saab järeldada, kas demokraat uskus, et tema immigratsiooni-sõnum suurendab uute häälte kogumist.

Kodeerimise eesmärgiks on luua arusaam, millised olid kõnedes leidunud teemad ja kõnepruugid, mida esineja kasutas, et oma sõnumit ja poliitilisi vaateid edastada. Koodipuu annab võimaldab autoril põhjendada oma hinnangut ning luua alus analüüsile. Samuti annab ka aimu, millise päevakorra soovis oma sõnavõttudega avalikkuse ette viia ning kuidas suunata avalikku diskursust immigratsiooni teemal. Kodeerimisjuhise näide on Lisas 1, mis pole täielik kodeerimistabel, vaid tegemist on väljavõttega autori lähenemisest ning analüüsiloogikast. Juhises on toodud näiteks kaks kõne igast kampaaniaperioodist ning juurde on märgitud kõnele määratud kategooriad-hinnangud ja illustreerivalt vähemalt kaks esimest väljalõiget.

2.4. Uurimismeetodi piirangud ja kriitika

Kvalitatiivse sisuanalüüsi peamiseks kriitikaks saab tuua potentsiaalse kallutatuse analüüsimaterjali valikul ja autori subjektiivsuse, mis võib viia valikulise tõendusmaterjali kogumiseni oma hüpoteesi tõendamiseks ning seeläbi mõjutada kodeerimist (Kalmus et al. 2015). Selle vältimiseks koguti andmebaasi materjalid enne kodeerimisjuhendi koostamist ning analüüsi teostamist.

Samuti võib mõjutada analüüsi kitsad vaatluste vahemikud, mis piirab suuremahulist analüüsi kandidaadi poliitilistest vaadetest ja lubadustest. Autor leiab, et antud töö juures pole see probleemiks, sest uurimuse eesmärk on vaadelda, kuidas ja kas on aja jooksul muutnud kandidaatide sõnum immigratsiooni-teemalistes sõnavõttudes valimiste perioodil, mil kogu partei toetas antud kandidaati, mitte analüüsida poliitiku isiklike vaated laiemalt. Piiratud vahemik võib mõjutada ka analüüsitava kõnede hulka. Väike andmete maht võib limiteerida ja seada analüüsi kahtluse alla, kuna tulemused põhinevad vähestel allikatel. Autor aga leiab, et kõnede arv annab lisainformatsiooni kandidaadi ja partei immigratsiooni seisukohtade osas. Sisserände-teemaliste sõnavõttude arv on analüüsiv teadmine, mis annab edasi antud teema tähtsuse kandidaadi jaoks, mistõttu ei ole antud olukorras ka vähene andmete hulk piiranguks analüüsile.

3. IMMIGRATSIOON AMEERIKA ÜHENDRIIKIDES 21. SAJANDIL

Käesolev peatükk kirjeldab Ameerika Ühendriikide immigratsioonitrende, aitamaks paremini mõista konteksti, millesse presidendivalimiste kampaaniad paigutuvad. Esmalt kirjeldatakse lahti USA sisserände trendid ja statistika vaadeldavas ajavahemikus. Samuti on välja toodud ülevaade muutustest, mis on toimunud USA kodanike suhtumises immigratsiooniteemadesse.

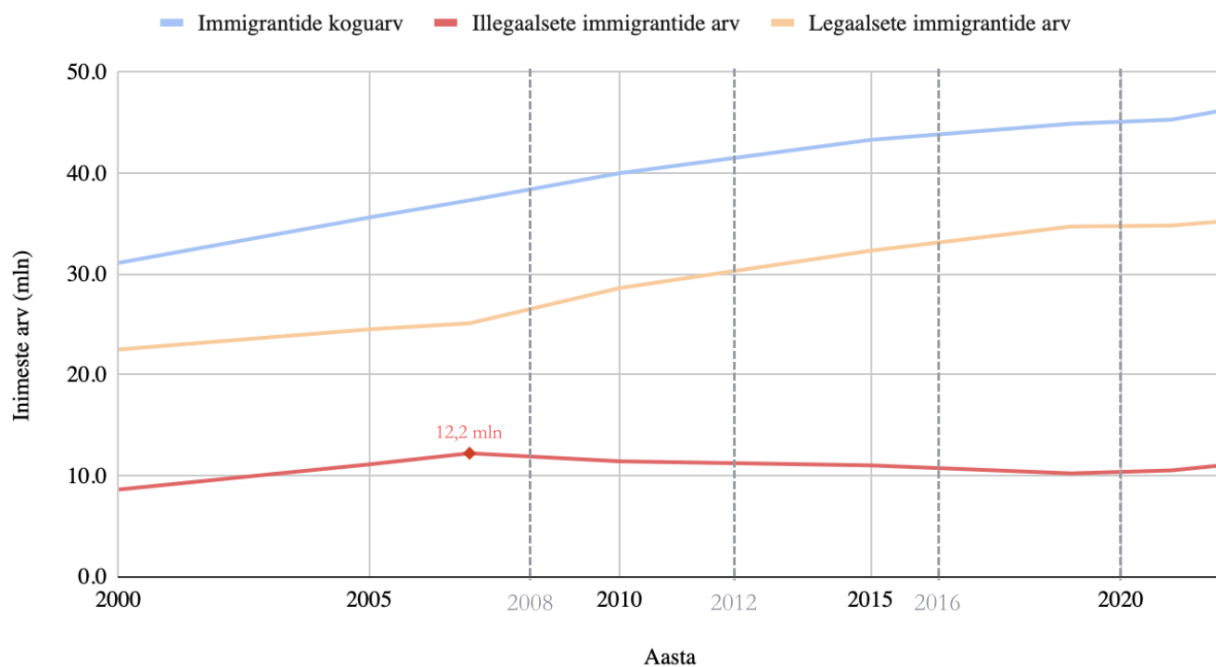
3.1. Ameerika Ühendriikide immigratsiooni trendid

Demokraatide immigratsiooni-teemaliste seisukohtade analüüsimiseks on esmalt vaja mõista, millised on vaadeldavatel aastatel olnud sisserände trendid, mis mõjutavad immigratsioonipoliitikat. Ameerika Ühendriigid on üks maailma kõige multikultuursemaid riike, mis on tuntud ka kui immigrantide riik, kuhu inimesed on aastasadu rännanud „Ameerika unistust“ otsima. USA immigratsioonitrende vaadeldes tuleb eristada seaduslikult ja illegaalselt riiki sisenenud migrante. Immigratsioonipoliitikat reguleerib immigratsiooni- ja kodakondsuse seadus (INA), mis võimaldab anda igal aastal kuni 675 000 alalise immigrandi viisat, kuid samas puuduvad USA kodanike abikaasade, vanemate ja alla 21-aastaste laste riiki lubamisele arvulised piirangud (American Immigration Council 2024a). Immigratsiooniviisat omav isik on USA pinnal seaduslik alaline elanik, kellel on peale viit aastat võimalik kandideerida USA kodanikuks (American Immigration Council 2024a), kuid tegemist on pikaajalise ja piirangutega protsessiga, mistõttu on USA immigratsiooni probleemiks dokumenteerimata immigrantide sisseränne.

2024. aasta seisuga elab hinnanguliselt 20% kogu maailma rahvusvahelistest migrantidest USA-s, mis teeb sellest kõige suurema immigrantide arvukusega riigi (Moslimani & Passel 2024). 2023. aastal tõusis USA immigrantide koguarv rekordilise 47,8 miljonini, mis moodustas ligi 14% riigi elanikkonnast ning umbes 17% töajõust (Migration Policy Institute 2022; Moslimani & Passel 2024). Vahemikus 2008–2022 rändas USA-sse legaalselt üle 15,34 miljoni inimese, kellest 2022. aasta seisuga 11,5 miljonit (77%) viibis riigis seaduslikult, sh 49% olid naturaliseeritud kodanikud, 24% seaduslikud alalised elanikud ja 4% ajutised elanikud (Moslimani & Passel 2024; Migration Policy Institute i.k). Antud andmete kohaselt ülejäänud 23% moodustasid illegaalsed sisserändajad (Moslimani & Passel 2024), kes sisenesid riiki, kas ebaseaduslikul moel või kaotasid legaalse õiguse riigis viibida. Joonis 1 illustreerib, et illegaalsete sisserändajate arv kasvas märkimisväärselt

21. sajandi alguses, jõudes tipp-punkti 2007. aastal, kui riigis resideerus hinnanguliselt rekordiliselt 12,2 miljonit dokumenteerimata immigranti. Järgnevatel aastatel langes nende arv järjepidevalt kuni 2019. aastani, samal ajal aga tõusis legaalselt riiki sisenenud migrantide arv. Alates 2020. aastast on illegaalsete immigrantide arv uuesti tõusma hakanud – 2022. aastal ületas nende arv pärast 2015. aastat uuesti esmakordselt 11 miljonit ning antud aastal tõusis ka legaalsete immigrantide arv 35,2 miljonini. 2023. aastal sisenes USA-sse eelneva aastaga võrreldes 1,6 miljonit inimest rohkem, tähistades ühtlasi ka suurimat aastast muutust 21. sajandil (Moslimani & Passel 2024). 2019. aasta seisuga resideerus enim dokumenteerimata immigrante California (24,8%), Texase (15,7%), New Yorki (7,6%) ja Florida (7%) osariikides (Migration Policy Institute 2019).

Joonis 1. Immigratsioon Ameerika Ühendriikides 2000–2022.

Allikad: Krogstad & Passel 2024; Migration Policy Institute 2023.

3.2. Ameerika Ühendriikide kodanike suhtumine immigratsiooni

Immigratsioon on viimastel aastatel omanud üha suuremat tähelepanu ning avalikkuse seisukohad võivad mängida olulist rolli presidendivalimistel ning dikteerida kandidaadi immigratsiooni-teemaliste sõnavõttude lähenemist ja tooni. Immigratsioonipoliitika valmistab suurt muret

paljudele, mõjutades mitmeid aspekte kogu elanikkonna elus, mistõttu on tähtis ka uurida, kuidas on vaadeldava ajavahemiku vältel muutnud USA kodanike suhtumine sisserändajatesse. Laiemaid trende uurides võib märgata, et kohalike suhtumine immigratsiooni on vaadeldavatel aastatel olnud kõikuv.

Vaadeldavas ajavahemikus on toimunud mitmeid poliitilisi sündmuseid, nagu 2008. aasta majanduskrahh, konfliktid Lähis-Idas ning nn USA-Hiina majandussõda, mis on mõjutanud ka ameeriklaste suhtumist immigratsiooni. Vaatlusperioodi alguses, aastal 2008, oli sisserändajate hulk USA-s ajalooliselt kõrgeim ning riiki raputas majanduslangus. Sel aastal toetas Gallup uuringuagentuuri andmetel 39% küsitletutest immigratsiooni vähendamist, sama palju vastanuist arvas, et immigrantide arvu ei pea muutma ning vaid 18% leidis, et sisserändajate arvu peaks suurendama (Gallup i.k). 2009. aastal oli märgata aga märkimisväärset tõusu immigratsioonivastaste seas – 50% kodanikest arvas, et sisserändajate arvu tuleks vähendada (Gallup i.k). Järgnenud dekaadi vältel vähenes immigratsioonivastatus järk-järgult ning 2020. aastal suhtus vaid 28% küsitletutest sisserändesse negatiivselt (Gallup i.k). 2020ndatel aga võib tajuda drastilist tõusu immigratsioonivastastes hoiakutes. Vahemikus 2021–2024 kerkis negatiivne seisukoht sisserände suhtes 31%-lt 55%-le, mis oli 21. sajandi teine kõrgeim immigratsioonivastase suhtumisega aasta, jäädes alla ainult 2001. aasta oktoobri tulemustele (Gallup i.k). Immigratsioonivastasusega on tõusnud ka negatiivne suhtumine dokumenteerimata sisserändajatesse. Kui 2020. aastal toetas kolmveerand täiskasvanud kodanikest seisukohta, et illegaalselt riiki sisenenud inimestel peaks olema viis legaalselt USA-sse jääda kindlate kriteeriumite, nagu töökoha olemasolu, alusel, siis 2024. aastal oli see osakaal langenud 64%-ni (Krogstad & Mukherjee 2024). Negatiivse suhtumist põhjendatakse asjaoluga, et riiki siseneda püüdvate migrantide suur arv toob kaasa kuritegevuse suurenemise (Pew Research Center 2024b). Samuti oli üldlevinud (86%) arusaam, et illegaalselt riiki sisenenud inimesed ei peaks saama kodakondsust taotleda, kuna seaduserikkujaid ei peaks premeerima (Krogstad & Mukherjee 2024).

21. sajandil on immigratsioonivastased hoiakud mõjutanud ka kodanike valimisotsuseid ning laiem trend viitab asjaolule, et sisserände-vastaste vaadetega ameeriklased hääletavad Vabariikliku partei poolt (Baker & Edmonds 2021: 297). Alates 2004. aastast, on järgnenud valimistsükklitel

immigratsioonivaated üha suuremat mõju avaldanud vabariiklaste valijaskonnale, luues nii seose konservatiivsete sisserände seisukohtade ja Vabariikliku partei identiteedi vahel (Baker & Edmonds 2021: 297). Immigratsioonivastased poliitilised hoiakud ilmnevad ka mitmete teiste küsitluste tulemustes. Näiteks uuringus, kus küsiti, kas kodanikud peavad USA-Mehhiko piiril toimuvat kriisiks, arvas 2019. aastal nii 39% vastanutest (Gallup i.k), kuid 2024. aastal uskus sama 45% ameeriklastest, ning 32% leidis, et see on suur probleem (Pew Research Center 2024b). Piiriküsimuse juures oli ka viimastel valmistel märgata tugevat polariseeritust erakondade eelistustes vahel – 70% vabariiklaste valijaskonnast pidas olukorda kriisiks, samas kui demokraatide seas jagas seda arvamust vaid 22% (Pew Research Center 2024b). Samuti toetas 2019. aastal Trumpi välja pakutud USA-Mehhiko piirile müüri ehitamist 40% vastanutest, kuid 2024. aastaks oli toetus tõusnud 53%-ni (Gallup i.k).

Immigrantidesse suhtutakse erinevalt ka olenevalt sellest, millist aspekti uuritakse. Gallupi korraldatud uuringus paluti vastanutel hinnata, kuidas mõjutavad immigrandid USA-s erinevaid valdkondi, sektoreid või kategooriaid. Küsitluse tulemusel leidis 2019. aastal 42% ja 2023. aastal 47% vastanutest, et immigrandid suurendavad kuritegevust (Gallup i.k). Teisalt aga leidis samadel aastatel vastavalt 57% ja 54% vastajatest, et immigrantide riigis viibimine on positiivselt panustanud kultuurivaldkonna arengusse (Gallup i.k). Esinesid ka olukorrad, kus võis märgata kodanike seas polariseerunud arvamusi. Kui uuringus küsiti, kuidas nende arust mõjutavad sisserändajad riigi majandust, siis 2019. aastal leidis 43% vastanutest, et mõju on positiivne ja 31% negatiivne (Gallup i.k). 2023. aastal aga oli hoiakute esinemise sagedus peaaegu võrdne – 38% vastanutest arvas, et mõju on positiivne, aga 39% leidis, et immigrantidel on negatiivne mõju riigi majandusele (Gallup i.k) Samuti tuleb immigratsiooniküsimuse juures esile ka ameeriklaste üldine rahulolematuse USA valitsuse ja selle tööga. Kui 2024. aasta alguses uuriti, kuidas suhtutakse valitsuse töösse immigrantide ohjamisega, siis vaid 18% arvas, et nad teevad head tööd ning 80% leidis, et tööd tehakse halvasti, sh 45% neist uskus, et tehti väga halba tööd (Pew Research Center 2024b). Vabariiklaste seisukohad olid valdavalt negatiivsed – 89% arvas, et valitsus tegi halba tööd –, aga ka 73% demokraatidest andsid valitsusele negatiivse hinnangu (Pew Research Center 2024b).

4. ANALÜÜSI TULEMUSED

4.1. Barack Obama sõnavõttude analüüs 2008. aasta valimistel

2008. aasta USA presidendivalimisi mõjutasid majanduskriis ning Iraagi ja Afganistani sõjad. Tegemist oli George W. Bushi teise ametiaja järgsete valimistega, kus vabariiklaste poolelt astus võitlustulle John Sidney McCain III ning demokraatide poole pealt esimest korda kandideeriv, tolleaegne Illinois osariigi senaator Barack Obama. Obama kandideerimisperioodil peetud kõnede analüüsil oli märgata asjaolu, et immigratsioon ei olnud poliitiliselt aktuaalne teema, mistõttu enamiku sõnavõttude sisu keskendus majanduslikele või välispoliitilistele probleemidele. Tabel 1-st on näha, et kokku esines vaid neli immigratsiooni-teemalist kõnet, kus vaadeldud märksõnu mainiti. Analüüsitud esinemised jäid peamiselt ka valimisperioodi algusesse, mistõttu võib järeldada, et valimiste käigus otsustas Obama üha vähem sisserände teemaga tegeleda.

Esimene analüüsitav esinemine oli 28. augustil Denveris Colorados, kaalukeeleosariigis, kus Obama aktsepteeris DNC konverentsil ametlikult Demokraatliku partei presidendikandidaadi nominatsiooni. Selles kõnes tõi ta esile: „Sisseränne on kirglik teema, kuid ma ei tea kedagi, kes saaks kasu sellest, kui ema lahutatakse oma väikelapsest või kui tööandja alandab ameeriklaste palku, palgates ebaseaduslikke töötajaid“ (Obama 2008a). See sõnavõtt peegeldas ka laiemalt Obama suhtumist immigratsiooni terve kampaaniaperioodi jooksul. Demokraat viitas immigratsioonile kui kaastunde ja inimlikkuse küsimusele, mööndes samas, et sisserändajatel võib olla ka teatav negatiivne mõju ameeriklaste üldisele heaolule. Lähenedes asetas Obama paremäärmuslusele vastanduvalt „süü“ ameeriklastest tööandjatele, mitte immigrantidele.

10. septembril esines Obama Washingtonis kongressis tegutsevate hispaanlaste esindajaterühma (*Congressional Hispanic Caucus Institute*) galal, kus kandidaadi sõnavõtu keskmes oli immigratsioonipoliitika reform, millega ta soovis luua dokumenteerimata immigrantidele viisi elamisloa taotlemiseks. Obama mainis, et tema eesmärgiks pole massiline väljasaatmine, vaid ta tahab, et illegaalselt riiki sisenenud immigrantid maksaks vaid trahvi ja saaks elamisloa taotluse juriidilise protsessiga edasi liikuda (Obama 2008b). Samas tõstatas Obama ka piiri tugevdamise teema ning täpselt nagu DNC kõnes, rõhutas ka sel korral vajadust peatada ettevõtted, mis palkavad dokumenteerimata immigrante (Obama 2008b). Mõned päevad hiljem, 15. septembril,

esines Obama seoses hispaanlaste pärandi kuu tähistamisega Chicagos, kus samuti väljendas oma toetust Ladina-Ameerika rahvastele (Obama 2008c).

Üldiselt võib järeldada, et nendel valimistel ei olnud immigratsioon Obama valimisprogrammis oluline teema. Kokku esines Obama kampaaniaperioodil 113 kõne või sõnavõtuga, kuid immigratsioon tuli jutuks vaid neljal juhul. Samuti ei kerkinud sisseränne teemana teravalt esile ühelgi valimisdebatil. Seda hinnangut kinnitab ka Pew uurimiskeskuse poolt kampaaniaperioodil läbi viidud uuring, kus vaadeldi, kui oluliseks pidasid kodanikud erinevaid teemasid valimistel – sisseränne oli 12 välja toodud teema hulgas üheksandal kohal (Pew Research Center 2008). Illegaalne immigratsioon oli küll ajaloo kõrgeimal tasemel, kuid selle mõjud polnud veel ameeriklasteni jõudnud: valimiste peateemadeks kujunesid pigem majanduslikud küsimused ning Iraagi sõja mõju riigile (Pew Research Center 2008). Antud asjaolu oli märgata ka kodanike suhtumises, 2008. aastal leidis 39% küsitletutest, et sisserändajate hulka tuleks vähendada, samas kui 2009. aastal tõusis see osakaal juba 50% (Gallup i.k). Ka Obama poliitilistes lubadustes oli immigratsioonile vähe rõhku pööratud. Ühe tähtsama lubadusena võib esile tuua tema soovi aeglustada dokumenteerimata immigrantide sisserännet. Seda lubas kandidaat saavutada, karistades ebaseaduslikke immigrante palkavaid tööandjaid, et vähendada illegaalse sisenemise ajendeid (Barack Obama 2008).

Kõikides analüüsitud kõnedes esines kategooria „immigrandid kui demograafiline grupp“, millele demokraat lähenes alati positiivsest ja kaitsvast positsioonist. Pooled kõnedest olid ka otseselt suunatud hispaania päritolu kogukondadele, millest võib järeldada antud elanikkonna tähtsust kandidaadi silmis. Kõnedes üritas Obama kuulajateni jõuda läbi samastumise või valimislubaduste, millest tulenevalt olid kõned sotsiaalsest ja/või poliitilisest vaatenurgast. Kõnede arv oli küllaltki väike, kuid see-eest olid need sisu poolest erinevad. Kõik kõnelused rõhutasid erinevaid immigrereerunud grupe ning kandidaat eristas illegaalselt ja legaalselt sisenenud isikuid, lähenedes mõlemale huvigrupile erinevast vaatenurgast. Ebaseaduslikust immigratsioonist rääkides ei rünnanud demokraat sisenejaid, vaid hoopis ettevõtteid, kes ajendavad illegaalsete meetodite kasutamist. Esinemistest võis tajuda otsekohesust ja pealehakkamist, tuues esile oma reformiplaane. 10. septembril toimunud hispaanlaste esindajaterühma institutsiooni gala-kõnes rõhutas Obama ka piiri tugevdamise vajadust, kuid

antud teema polnud esinemise keskmes, sest tõi sisserände kaitseks esile, et kavatseb karistada illegaalset töajõudu palkavaid ettevõtteid. Autor ei tuvastanud ühestki kõnest paremäärmuslikke ega -populistlikke sõnumeid või võtteid. Antud tulemust võis ka mõjutada asjaolu, et sisseränne ei olnud Obama ega tema vastaskandidaadi kampaaniate keskmes, vaid pigem teisejärguline teema, mistõttu oli teemakäsitus võrdlemisi neutraalne.

4.2. Barack Obama sõnavõtude analüüs 2012. aasta valimistel

2012. aasta valimistel oli Obama kaitsval positsioonil, kandideerides teisele ametiajale vabariiklase Willard Mitt Romney vastu. Obama teise valimiskampaania immigratsioonipoliitika oli jätkuks mitmetele esimese presidentuuri ajal algatatud projektidele, nagu 2012. aasta *Dream Act (Development, Relief, and Education for Alien Minors* ja samal aastal loodud *Deferred Action for Childhood Arrivals* (edaspidi DACA) programm (American Immigration Council 2024b). Mõlema algatuse keskne idee oli kaitsta dokumenteerimata immigrante, kes saabusid USA-sse lapsena ning võimaldada neile seaduslik staatus (American Immigration Council 2024b).

Antud valimistel mängis immigratsioon suuremat rolli kui eelnenud. Pingeid suurendas riigis asjaolu, et 2012. aastaks oli küll alanud masujärgne taastumisprotsess, kuid USA majandus oli endiselt keerulises seisus. Siiski tuleb täheldada, et erinevate küsitluste järgi ei olnud immigratsioonivastatus märgatavalt kasvanud, vaid näitas hoopis teatavat langustrendi. Kui 2009. aastal arvasid ligi pooled kodanikud, et sisserändajate arvu tuleks vähendada, siis 2012. aastaks oli see osakaal langenud 35%-le ning 42% leidis, et sisserändajate hulk peaks jääma selliseks nagu on (Gallup i.k). Vaadeldud perioodi jooksul analüüsis autor 32 kõne, kus esines vähemalt üks vaadeldav märksõna. Samas tuleb märkida, et 28-s kõnes polnud immigratsioon tuumikteema, vaid mainitud n-õ möödaminnes. Antud esinemistes kõlasid korra vähemalt üks kolmest loosunglausest. Nendest enim esines mingi versioon lausest, kus peamine sõnum oli, et kui hääletajad valivad Obama, siis ei deporteerita noori immigrante, kes on USA-s üleskasvanud ja riigile truud (Obama 2012f). Kõik kasutatud loosungid olid kaitsvast, positiivsest ja sotsiaalsest seisukohast ning „immigrandid kui demograafiline grupp“ kategooriast, mistõttu olid need domineerivad märksõnad. Sellest tulenevalt oli suurem osa kõnedest ühekülgsed, kuid samas andsid aimu, millised teemad olid Obama silmis olulised. Samuti keskendus üks loosung ideele, et immigrandid, koos teiste vähemustega, pole tavakodanike igapäevaprobleemides süüdi, vaid

tähelepanu tuleb riigi ja poliitikute poole pöörata (Obama 2012c) ning kolmas kritiseeris vastaskandidaadi tagurlikke vaateid, kelle juhtimisel hakkaksid kehtima 50 aasta tagused immigrantide- ja teiste vähemuste õigused (Obama 2012t).

14. septembril kõneles Obama taas hispaanlaste pärandi kuu raames, kus oli tema esinemise põhitähelepanu dokumenteerimata immigrantide lastele ja DACA programmile, tuues esile, et neile tuleb tagada võimalus riigis rahu elada (Obama 2012b). 20. septembril, kõneldes Univisioni korraldatud kohtumisel Floridas, kaalukeeleosariigis, vastas Obama ka avalikkuse küsimustele. Oma vastustes rõhutas Obama soovi viia läbi immigratsioonipoliitika reformi: „(...) olen pühendunud ulatuslikule immigratsioonireformile, olen pühendunud *Dream Act*-ile,“ (Obama 2012af). Samuti täheldas demokraat julgeoleku tagamise vajadust, lubades tugevdada piirikontrolli. Nagu ka eelmises kampaanias, tõstatas Obama selgi korral vajaduse piirata illegaalseid immigrante palkavate ettevõtete tegevust (Obama 2012af). Istuva presidendina pidi Obama vastama ka kriitikale. Kui teemaks toodi kõrged sisserändajate deporteerimiste arvud, siis väitis Obama, et oli sisejulgeolekuministeriumile (*Department of Homeland Security*) edastatud käsu keskenduda vaid isikutele, kes võisid kujutada ühiskonnale ohtu, mitte töökatele peredele (Obama 2012af). Demokraat tõi enesekaitseks esile, et enam kui pooled järelevalve üksused tegelevad karistusregistriga immigrantidega ning suurem osa arreteerimistest toimusid piiri lähistel ehk „(...) tegemist pole inimestega, kellel on meie kogukonnas pikaajalised juured,“ (Obama 2012af).

Nendel valimistel oli immigratsioon teemaks ka valimisdebatil, mis peeti 16. oktoobril Hempsteadis New Yorgis, kaalukeeleosariigis. Debatil heideti Obamale ette, et ta ei suutnud oma esimese ametiaja jooksul teha reaalseid samme immigratsioonireformi suunas (Obama 2012a). Selle peale täheldas Obama, et vajas selleks kongressi heakskiitu, mis oli tol hetkel vabariiklaste enamuse poolt kontrollitud ning tõi esile, et presidendina kiirendas ta legaalseid protsesse immigratsioonisüsteemis, et muuta sisserändajatele sisenemine lihtsamaks ja odavamaks (Obama 2012a). Samas kõneles ta edasi ka piiri tugevdamise teemal, tuues esile, et tema administratsioon suurendas piirikontrolli ametnike arvu rekordiliselt ning illegaalselt riiki sisenenute arv oli 40 aasta jooksul madalaim (Obama 2012a).

Obama 2012. aasta valimisperioodil oli Obama kampaanias immigratsiooni-küsimus aktuaalsem kui 2008. aasta valimistel ning ka istuva presidendi kõnedest oli võimalik teha sisukamat analüüsi. Antud fenomen on huvitav arvestades, et ameeriklased ise ei hinnanud immigratsiooni kui olulist teemat antud valimistel (Pew Research Center 2012). Võrreldes eelnenud valimistega, siis teema tähtsus langes 54%-lt 42%-le ning asetseb 18 probleemi seas 15. kohal (Pew Research Center 2012). Autori hinnangul on vastuolu seletatav asjaoluga, et Obama keskendus mitmes kõnes peamiselt oma esimesel ametiajal loodud programmide, DACA ja *Dream Act*, propageerimisele, mis polnud seotud otseselt valijate vaadetega. Sellest lähtuvalt olid kõned ühekülgsed ning Obama võttis enim sõna „immigrandid kui demograafiline grupp“ ja „immigratsioonireform“ kategooria teemadel, tuues esile nii oma poliitilised lubadused kui ka immigrantide õiguse kodakondsusele. Esinemised olid ka üldiselt sotsiaalsetest ja vahel ka poliitilistest vaatepunktidest, millega kandidaat üritas kuulajateni jõuda. Kuna 87,5% kõnedest peeti kaalukeeleosariikides, siis võib järeldada, et Obama uskus, et empaatiline lähenemine ja illegaalsete immigrantide lastele keskendumine aitab kõhklevate kodanike häält kuulda.

Võrreldes eelnenud valimistega esines rohkem piiri tugevdamise teemat. Obama sõnavõttudest kõlas läbi vajadus tõhustada piirikontrolli ametnike tööd ja suurendada kontrolli riiki sisenejate üle. Üldiselt oli istuv president oma kõnelustes immigratsiooni suhtes alati positiivse ning peamiselt ka kaitsva hoiakuga, vaid ühel korral, eelpool mainitud Univisioni korraldatud kohtumisel, võis tunda ründavat positsiooni, kui teemaks oli piiri tugevdamine ja illegaalsed sisserändajad. Sõnavõttude vältel ei esinenud paremäärmuslusele või -populismile omaseid vaateid või sõnumeid, vaid kõnelused, sh ka valimisdebat, olid neutraalse tooniga või pigem immigrante ning sisserännet toetavad. Tunda oli asjaolu, et Obama lähenes valimistele kaitsvalt positsioonilt, üritades hoida oma ametikohta. Mitmed kõnelused keskendusid juba korda saadetud või pooleliolevatele projektidele ning kohati esines intervjuerijate poolt kriitikat varasematele tegudele. Obama kahe valimisperioodi jooksul autor märkimisväärseid erinevuseid immigratsiooni-teemalistes seisukohtades ei tuvastanud.

4.3. Hillary Clintoni sõnavõttude analüüs 2016. aasta valimistel

2016. aasta valimistel nomineeris Valges majas võimul olev demokraatlik partei oma presidendikandidaadiks Hillary Clintoni, Obama presidentuuri-aegse 67. riigisekretäri. Uue ja

esimese naiskandidaadina astus Clinton vastamisi vabariiklaste partei esindaja Donald Trumpiga, kes eelnevalt kandideerimisele oli tuntud ärimees ja tõsieluseriaali „Mantlipärija“ (*The Apprentice*) telenägu (Helderman & Izadi 2016). Antud valimistel osutus immigratsioon mitmete kandidaatide poliitiliste vaidluste keskpunktiks. Trumpi kampaania üheks peamiseks kampaaniasõnumiks oli agressiivne sisserände piiramine ja piirikontrolli tugevdamine, mille jaoks lubas USA-Mehhiko piirile müüri ehitada.

Vaadeldud valimisperioodil analüüsis autor kümmet esinemist, kus Clinton kõneles põhjalikumalt immigratsiooni teemal. Nendest esimene oli 28. augustil Philadelphias, kaalukeeleosariigis, peetud DNC kõne, mille vältel lubas demokraat, et tema võidu korral ei deporteerita töökaid immigrante, vaid sõnas: „Usun, et kui meil on miljoneid töökaid immigrante, kes panustavad meie majandusse, oleks riigile kahjulik ja ebainimlik proovida neid välja visata,“ (Clinton 2016a). Clintoni immigratsioonipoliitika keskmeks hakkaks olema reform, mille eesmärgiks oli hoida perekonnad koos ja luua viis kodakondsuse saamiseks (Clinton 2016a). Samuti nentis ta, et pöhirohke tuleb hoopis asetada majandusliku olukorra edendamisele, et võimaldada kõigile, sh immigrantidele, töökohti (Clinton 2016a).

Nagu Obama, kõneles Clinton kongressis tegutsevale hispaania esindajaterühmale, mille käigus tõi esile, et tema lubatud immigratsioonireform mitte ainult ei võimalda deporteerimisohus peredel kokku jääda, vaid ka toob USA majandusse tagasi 700 miljardit dollarit (Clinton 2016m). Samuti sõnas Clinton, et kavatseb jätkuvalt kaitsta istuva presidendi Obama projekte, nagu DACA ja *Dream Act* programme (Clinton 2016m; The Office of Hillary Rodham Clinton i.k). Põhjalikumalt kõneles Clinton oma immigratsiooniteemalistest seisukohtadest kaalukeeleosariigi Nevada suurimas linnas Las Vegases 19. oktoobril peetud debatil. Clinton võttis Trumpi kõrval sisserännet kaitsva positsiooni, sõnades debatil, et ta ei soovi lahutada peresid ega näha Trumpi lubatud massilist deporteerimist (Clinton 2016d). Demokraat tõi esile, et Trumpi lähenemine väljasaatmisele oleks väga kulukas, sest tähendaks massilist järelevalvet koolides, töökohtades ja avalikes ruumides, et välja selgitada, kes on dokumenteerimata (Clinton 2016d). Samas kui vastaskandidaat süüdistas Clintonit piirikontrolli nõrgestamises, tõi naiskandidaat esile, et tema immigratsioonireformis on keskne osa ka piirijulgeoleku suurendamisel ja põhjalikumatel taustakontrollidel (Clinton 2016d).

Kõnede käigus kõlas mitmel korral läbi asjaolu, et Clinton oli olnud Obama administratsiooni liige, mistõttu kaitses toleaeegseid projekte, nagu DACA ja *Dream Act*. Kohati oli tunda, et võrreldes Obamaga üritas Clinton oma seisukohti luua, rõhutades immigrantide toodavale majanduslikule kasule. Sellega püüdis ta jõuda kuulajateni, kellest 84% jaoks oli antud valimistel peamine probleem taas majandus (Pew Research Center 2016). Lisaks võimaldas selline lähenemine püüda ka nende kuulajate tähelepanu, kelle jaoks immigratsioon oli tähtis probleem – sisserände küsimus oli 2016. aasta valimistel drastiliselt tõusnud tähtsuse poolest, olles väga oluline teema 70% kodanikest (Pew Research Center 2016). Immigratsioon oli antud valimistel valijate seas olulisuse taseme poolest kerkinud kuuendale kohale 14 teema hulgas, mis oli märkimisväärselt kõrgem, võrreldes eelmiste valimistega (Pew Research Center 2016).

Võrreldes Clintoni ja Trumpi lähenemist, siis oli tunda, et Trumpi parempopulistlikud võtted mõjutasid ka demokraadi sõnavõtte. Mitmel korral rõhus Clinton väga jõuliselt immigrantide positiivsetele omadustele ja inimlikkusele. Kuna Trumpi kampaania keskendus väga edukalt sisserändajate demoniseerimisele, siis lähenes vastandumistaktikana Clinton nii poliitilisest, majanduslikust kui ka sotsiaalsest vaatenurgast. Lähenemise poolest oli demokraat väga mitmekülgne, tuues samal ajal esile sisserändajate panust majandusse kui ka ühiskonda. Üldiselt oli märgata, et kandidaadi eesmärk oli tähtsustada immigratsioonireformi vajadust – mida mainis üle pooltes sõnavõttudes –, et seeläbi luua viis illegaalselt riiki sisenenud isikutel astuda seaduslikult tööturule. Clinton eristas selgelt oma kõnelustes, kas pöördub legaalselt või illegaalselt sisenenud sisserändajate poole, kuid mõlemal puhul võttis kaitsva ja positiivselt meelestatud positsiooni. Antud seisukohta hoidis demokraat ka siis, kui vastaskandidaat üritas jätta Clintoni julgeolekuplaanidest nõrka muljet ja naiskandidaat rõhutas oma lubadust tugevdada ka piirikontrolli. Peaaegu kõik kõned peeti kaalukeeleosariikides, mistõttu võib järeldada, et Clinton uskus, et tema lähenemine immigratsioonile võimaldab võita polariseerituid ja kõhklevate valijate piirkondi.

Analüüsi käigus oli tunda, et Clinton võttis immigratsiooni teemal väga selgelt Trumpile vastanduva seisukoha, mistõttu ei kõlanud ühestki tema sõnavõttus läbi paremäärmuslikke või -populistlike sõnumeid ega võtteid. Autor leidis, et kuigi Clinton astus võistlustulle uustulnuka

positsioonilt, sidus kandidaat ennast eelnenud valitsuse algatuste ja eesmärkidega. Antud otsus tulenes asjaolust, et demokraat oli ka Obama administratsiooni liige. Üldpildis erinesid Obama ja Clintoni lähenemised rõhuasetuste poolest, mida oma sõnavõttudega soovisid kuulajatele edastada, sest naiskandidaadi sõnavõttud olid sisu poolest palju nüansseeritumad. Samuti mängis erinevustes rolli ka asjaolu, et Trumpi kampaania tuumikus oli immigratsiooniprobleem, mida eelnenud vabariiklaste kandidaadid ei rõhutanud.

4.4. Joe Bideni sõnavõttude analüüs 2020. aasta valimistel

2020. aasta valimistel valiti demokraatide presidendikandidaadiks kunagine Barack Obama asepresident Joe Biden, kelle vastaseks oli istuv president Donald Trump. Valimised toimusid koroonapandeemia ajal, mistõttu esmakordselt oli kodanikel võimalik hääletada ka posti teel (Crisp 2020) ning valimiskampaaniates domineerisid teemad nagu tervishoid ja riigi majandusseis. Trumpi presidentuuri ajal suurenenud deporteeritute arvu tõttu oli ka immigratsioon mitmete Bideni sõnavõttude teemaks. Biden plaanis jätkata asepresidendina alustatud projektidega nagu DACA ja tühistada Trumpi ametiajal loodud *Migrant Protection Protocols* programm, mille tulemusel saadeti ligi 70 000 sisenemisluba taotlevat migranti USA territooriumilt tagasi Mehhikosse kohtuistungit ootama (American Immigration Council 2024c).

Kokku analüüsis autor vaatlusperioodil peetud 11 kõne, kus avaldusid Bideni immigratsioonipoliitika seisukohad. Võrreldes eelmiste kandidaatidega ei maininud varasem asepresident oma DNC nominatsiooni aktsepteerimise kõnes immigratsiooni. See-eest aga kritiseeris Biden 21. oktoobril Trumpi immigratsioonipoliitikat, lubades, et tema presidentuuri ajal tagab piiril turvalisuse nii, et sisserändajaid koheldakse inimlikult: „Minu administratsioon kohtleb varjupaigataotlejaid meie piiril väärilt ja tagab, et nad saavad õiglase ja seadusliku ärakuulamise, millele neil on õigus“ (Biden 2020j). Immigratsioon oli ka 22. oktoobri presidendikandidaatide debati üheks aruteluteemaks. Biden kritiseeris taas Trumpi ametiajal kujunenud olukorda, kus lapsed eraldati piiril vanematest, ning tõdes, et see kahjustas USA kuvandit (Rev 2020). Kunagine asepresident tõi esile oma valimislubaduse: luua miljonitele illegaalselt riiki sisenenud immigrantidele viis seaduslikult taotleda kodakondsust ning jätkata DACA programmiga (Rev 2020). Päev pärast debatti esines Biden taas ning tõi seoses tolelaegse pandeemiaga esile, et ükski

immigrant ei tohiks tunda hirmu, et COVID-19 testimine võib ohustada tema immigratsiooni-staatust (Biden 2020b).

Antud valimistel oli Biden valitsusele vastanduva kandidaadi rollis, mis on vaatlusvahemikus ainus selline olukord. Võrreldes eelmiste uuritavate kandidaatidega oli märgata asjaolu, et Biden sai kõnelustel läheneda ründavalt positsioonilt, kritiseerides ning tuues esile valitseva presidendi nõrkuseid ja puudujääke. Analoogselt Clintonile, kaitses kunagine Obama asepresident tolle ametiaja aegseid algatusi, nagu DACA ja *Dream Act*, sidudes end nii partei pikaajaliste seisukohtadega. Bideni lähenemine meenutas autorile rohkem Obama kampaaniaid, rõhutades immigrantide inimlikkust ning õigust taotleda kodakondsust.

Valimistaegsete globaalsete sündmuste tõttu ei olnud immigratsioon aktuaalne teema ning enamikus sõnavõttudes polnud sisseränne esinemise fookuspunkt. Kõned keskendusid peamiselt majanduslikele ja tervishoiuga seotud probleemidele ning sisseränne oli teisejärguline küsimus. Ka kodanike seas oli immigratsiooni kui valimisotsust mõjutava teema tähtsus märkimisväärselt langenud – sisserännet pidasid oluliseks teemaks umbes pooled ameeriklastest ning küsitluste alusel oli see valijate jaoks olulisuse poolest üheksas 12-st fookusteemast (Pew Research Center 2020). Nagu ka eelnenud kandidaadid, tähtsustas Biden oma kõnedes peamiselt immigratsioonireformi vajadust ja uue seisukohana kerkis esile lubadus peatada mitmed Trumpi algatatud programmid. Sellest lähtuvalt olid sõnavõttud pigem ühekülgsed ning autor kategoriseeris kõik kõned, kas „immigrandid kui demograafiline grupp“ või „immigratsiooni reform“ sildiga. Samuti olid kõik sõnavõttud, kas poliitilise ja/või sotsiaalse vaatenurga sildiga ning võtsid alati positiivse ja kaitsva seisukoha. Neid valikuid paistsid soovivat ka kodanike vaated, mis olid esmakordselt vaadeldavad ajaperioodil sisserände suhtes ülekaalukalt positiivsed (Gallup i.k). Nendest asjaoludest lähtuvalt ei tuvastanud autor, et Biden oleks oma sõnavõttudes kasutanud paremäärmuslikke või -populistlikke võtteid, vaid kritiseeris vabariiklase ekstreemseid parempoolseid vaateid.

4.5. Kamala Harrise sõnavõttude analüüs 2024. aasta valimistel

2024. aasta presidendivalimistel oli Demokraatliku Partei ametlikuks kandidaadiks kunagine California osariigi senaator ja peaprokurör ning tolaegne asepresident Kamala Harris.

Vabariiklased valisid taas oma kandidaadiks Donald Trumpi. Tegemist oli omalaadsete valimistega, sest demokraatide esialgseks kandidaadiks oli istuv president Joe Biden ning juulikuus toimus ka avalik debatt Bideni ja Trumpi vahel. Debati tulemusel kaotas Biden aga oma partei toetuse (Kim 2024; The Associated Press 2024). Avalikkuse ja partei surve teatas Biden 21. juulil, et loobus kandideerimisest ning toetas avalikult oma asepresidendi Kamala Harrise kandidatuuri (Kim 2024). Varasemalt oli Kamala Harris ka osalenud 2019. aastal Demokraatliku partei eelvalimistel, kuid pidi nõrga toetuse tõttu loobuma (Kim 2024).

Võrreldes teiste vaadeldud kandidaatidega, olid Harrise immigratsioonipoliitika-alased hoiakud tunduvalt karmimad. Ametliku lubadusena tõi ta esile, et USA peab kindlustama ning tugevdama oma piire ja parandama immigratsioonisüsteemi, mille saavutamiseks oleks vaja palgata rohkem ametnikke (Kamala Harris 2024). 22. augustil Chicagos oma nominatsiooni aktsepteerimise kõnes sõnas tollaegne asepresident, et peaprokuröri töö tõttu väärtustab ta piiri ja riigi turvalisust, mistõttu presidendina soovib jõustada 2023. aastal hääletamisel läbikukkunud demokraatide ja vabariiklaste koostööna loodud piiriturvalisuse seaduseelnõud (American Immigration Council Staff 2024; Harris 2024a). Selle eesmärgiks oli kiirendada USA-Mehhiko piirile saabuvate migrantide kaasuste läbivaatusaega ja anda vajadusel presidendile õigus keelata mittekodanikel riiki sisenemine või Mehhikosse saata kõik isikud, kes ei vasta kindlatele kriteeriumitele (American Immigration Council Staff 2024). Samuti suurendanuks eelnõu immigrantide kinnipidamisasutuste ning Trumpi poolt algatatud piirimüüri ehitamise rahastust (American Immigration Council Staff 2024).

Harris tõi ka oma edaspidistes kõnedes esile, et tema immigratsioonipoliitika keskmes oleks nii immigratsioonipoliitika reform, mis annaks sisserändajatele võimaluse legaalselt kandideerida kodanikuks, kui ka piirikontrolli tugevdamine. Seisukoha duaalsusest olenemata oli piiri tugevdamine sõnavõttudes enim (91%) esinenud teema. Michiganis toimunud esinemisel rõhutas Harris taas tugeva ja kontrollitud piiri tähtsust ning nentis, et vaja on leida ka illegaalse immigratsiooni algpõhjus ja see elimineerida (Harris 2024l). Arizona osariigis toimunud kampaaniaesinemisel sõnas Harris, et piiril kontrolli teostamiseks on vaja ka suuremat rahastust ning selle saavutamiseks oli juba tollaegne Bideni administratsioon algatanud poole miljardi USA dollari suuruse investeeringuprotsessi, millega moderniseerida piiril järelevalvetechnoloogiat ning

tõsta piiritöötajate palka (Harris 2024c). Sellel esinemisel kirjeldas asepresident ka põhjalikumalt eelmainitud seaduseelnõu eesmärged. Eelnõu võimaldanuks efektiivsemalt ja kiiremalt deporteerida illegaalselt sisenenud isikuid, kellele kehtiks seejärel viieaastane sisenemiskeeld (Harris 2024c). Harris rõhutas, et vaja on korrapärast ja juriidiliselt korrektset süsteemi, mille saavutamiseks plaanib palgata juurde kohtunikke ja paguluspunktide töötajaid (Harris 2024c). Kõne lõpetuseks sõnas demokraat: „(...) ma ei nõustu, et peame valima kas piiri kindlustamise või turvalise, korrektse ja inimliku sisserändesüsteemi loomise vahel. Me saame ja peame tegema mõlemat,“ (Harris 2024c).

Piiriturvalisuse seaduseelnõu üheks osaks oli ka Trumpi esimesel ametiajal alustatud USA-Mehhiko piiril oleva müüri ehitamise ja rahastamise jätkamine (American Immigration Council Staff 2024). Antud asjaolu heideti mitmel intervjuul Harrisele ette, sest nii Biden kui Harris olid projekti varasemalt kritiseerinud. Kui Harriselt küsiti, kas ta toetab 650 miljoni dollari suurust toetust müüri ehitamiseks, siis vastas demokraat, et ta ei karda häid ideid, kui need esile kerkivad (Harris 2024h). Harris väitis, et tema kõrgeimaks prioriteediks on tagada piiril kord ja antud eelnõu on vajalik selle saavutamiseks (Harris 2024o).

Harrise seisukohad olid suuresti seotud Bideni administratsiooni eesmärkidega, mida iseloomustas pidev piiriturvalisuse seaduseelnõu tähtsustamine. Istuv asepresident ei soovinud ennast immigratsiooniteemal võimul oleva valitsuse poliitilisest joonest eristada, mida kasutasid ära vastaskandidaadid ja intervjuueerijad. Mitmel esinemisel pidi Harris kaitsma Bideni administratsiooni kriitika ja etteheidete eest, mis tulenesid valitsuse töö puudujääkidest. Peamine erinevus istuva presidendi kampaaniast aga esines edastatud sõnumis. Kui Biden keskendus immigrantide elude parandamisele, siis Harrise analüüsitud kõnedes oli põhiteemaks piiri tugevdamine, mille vajadust tõi esile oma California peaprokuröri töö kogemuse põhjal. Seda lähenemist võis lisaks kandidaadi taustale mõjutada ka asjaolu, et kodanike seas olid immigratsioonivastased vaated üha levinumad. Küsitluste kohaselt toetas Trumpi loodud piirimüüri juba üle poolte ameeriklastest ning 32% leidis, et lõunapiiri olukord on suur probleem (Pew Research Center 2024b; Gallup i.k).

Piirikontroll ja immigratsioonireform olid Harrise sõnavõttudes keskseteks temadeks, millega seoses rõhutas ta korduvalt vajadust tagada piiril turvalisus ning muuta piiritöötajate töö

efektiivsemaks. Demokraadi kõned olid temaatiliselt pigem ühekülgsed, sest keskpunktis oli alati poliitiline vaatenurk, lähtudes „piiri tugevdamise“ ja/või „immigratsiooni reformi“ kategooriast. Samas oli Harrise lähenemise nüansseeritud, sest osad tema kõned olid samal ajal nii immigratsiooni kaitsevad kui ka ründavad. Ühest küljest tõi ta esile vajaduse muuta sisseränne efektiivsemaks ja kiiremaks, et kõigil kellel on soovi, saaks siseneda, elada ja töötada USA-s. Teisalt aga rõhutas Harris piirikontrolli võimendamist, sisserände piiramist ja süsteemi tugevdamist, sõnades ühes kõnes kiitvalt: „(...) me oleme vähendanud immigratsioonivoolu üle poole võrra,“ (Harris 2024h). Nagu ka teised kandidaadid, eristas Harris pöördumistes seaduslikult ja ebaseaduslikult riiki sisenenud immigrante. Samas ei olnud aruteludes dokumenteerimata immigrandid keskseks teemaks, vaid sisserände teemal kõneles demokraat peamiselt kuritegevusest. Sellest tulenevalt märkis autor need sõnavõttud immigratsiooni ründavateks, sest sellistes kõnedes seostas Harris sisserändajaid ebaseaduslike tegevustega.

Sõnavõttudest kumas läbi soov vastanduda Trumpi ekstreemsele massilise väljasaatmise plaanile, aga samas võita riigis üha populaarsust kogunud konservatiivsemate vaadetega kodanike hääli. Analüüsitud 11 kõnest vaid kaks ei omanud mingit ründavat positsiooni ning alla poolte (neli) esinemistest olid oma üldise tonaalsuse poolest täiesti positiivse suhtumisega. Ameeriklaste seas oli taas tõusnud immigratsiooniteema tähtsus valimistel. Küsitluse kohaselt oli 61%-le rahvast sisseränne oluline teema valimistel ning asetses probleemide seas kuuendal kohal kümnest (Pew Research Center 2024a). Asjaolu, et demokraat soovis püüda vabariiklaste valijaskonnast poolehoidu kinnitab ka fakt, et antud valimistel vaid 39% demokraatide toetajatest uskus, et sisseränne on tähtis probleem, samas kui vastasleeri pooldajate seas oli see osakaal 81% (Pew Research Center 2024a). Analooogne erimeelsus kajastus parteide valijaskondade vahel, kui uuriti, kui suur osakaal peab olukorda riigi lõunapiiril kriisiks (Pew Research Center 2024b). Samuti toimusid Harrise sõnavõttud peamiselt kaalukeele osariikides, millest järeltab autor, et demokraat uskus, et suudab oma sisserände-teemaliste sõnumitega võita kõhklevate valijate hääli. Asepresidendi parempoolsemat lähenemist iseloomustas ka Harrise uhkus, et eelmainitud piiriturvalisuse eelnõu poolt hääletasid ka mõned kõige konservatiivsemad vastaspartei senaatorid (Harris 2024b).

Võrreldes eelnenud kandidaatidega kumas Harrise sõnavõttudes läbi tavapäraselt paremäärmuslusega seostatavaid teemasid nagu tugev riik ja autoritaarsus. Harrise lubadused piiri tugevdamise ja õigussüsteemi range jõustamise osas ühtivad teoreetilises osas välja toodud omadustega. Harris lubas vähendada illegaalset sisserännet läbi piiripunktide sulgemiste ning kõrgemate karistuste (Harris 2024c). Kõnede vältel rõhutas demokraat mitmel korral oma usku seadustesse ja korda ning võttis oma eesmärgiks parandada ja toetada õiguskaitseorganite personali, varustuse ning rahastuse suurendamist. Ranget lähenemist mõjutas ka kodanike arvamus, kellest 80% leidis küsitluste kohaselt, et valitsuse töö immigratsiooni ohjamisel on olnud halb (Pew Research Center 2024b). Samuti toetas Harris seaduseelnõud, mis annaks vajadusel presidendile õiguse keelata mittekodanikel riiki sisenemine või kiiresti Mehhikosse saata kõik isikud, kes ei vasta kindlatele kriteeriumitele (American Immigration Council Staff 2024). Seda õigust oleks presidendil võimalik kasutada, kui seitsme päeva keskmine sisenejate arv on üle 4000 isiku päevas (American Immigration Council Staff 2024). President oleks kohustatud antud väljasaatmise volitust kasutama, kui seitsme päeva jooksul on keskmine sisserändajate arv päevas vähemalt 5000 või ühel päeval ületab 8500 (American Immigration Council Staff 2024).

Piiri tugevdamise ja kontrollimise soov ei ole otseselt seotud paremäärmuslusega, kuid kandidaadi lähenemised ning kõnede kontekstid andsid autorile aluse need seostada paremäärmuslike sõnumitega. Sõnavõttud ei olnud sisult seotud etnilise natsionalismiga, sest kõnedes ei väljendanud asepresident rassistlikke või ksenofoobseid seisukohti, kuid erinevalt varasematest demokraatide presidendikandidaatidest seostas ta sisserännet selgemalt kuritegevuse ja negatiivsete vaadetega. Teisalt aga ei esinenud Harrise esinemistes parempopulistlikke võtteid – demokraat ei rõhutanud oma kõnedes „meie“ vs „nemad“ aspekti ega pannud olemasolevaid probleeme immigratsiooni süüks. Peamiselt põhjendas asepresident oma seisukohti läbi vajaduse peatada riigis kuritegevuse levik – kaitsmata piirid suurendavad rahvusvahelist narkokaubandust, illegaalseid piiriületusi ja Mehhiko kartellide tegevus USA-s (Harris 2024c). Samas, soovib autor ka täheldada, et Harris oli vahel oma lähenemises ka pigem positiivse suhtumisega ning nentis et kõikidele immigrantidele, sh *Dream Act* algatuse alusel seaduslikku staatust omavatele isikutele, peab võimaldama viisi kodanikuks saada.

4.6. Järeldused

Analüüsi tulemusena selgus, et enim paremäärmuslikke sõnumeid kajastas oma esinemistest Kamala Harris, uurimuse tulemusel ei tuvastanud autor selgeid parempopulismi mustreid ühegi teise kandidaadi sõnavõtus. Harrise paremäärmuslik sõnum väljendus piiri tugevdamise küsimuses ning laiemas lähenemises immigratsiooni-teemalistes kõnelustes – mitmel korral viis arutelu immigrantide vajadustest piiriküsimuse juurde. Ka teised analüüsitud kandidaadid mainisid oma sõnavõttudes piiri turvalisust ning kontrolli vajadust, kuid ükski esinemine ei keskendunud vaid sellele, nagu seda tegi Harris. Teisi paremäärmuslikke seisukohti kõnedes ei esinenud.

Lugedes Harrise sõnavõtte, kumasid Bideni administratsiooni laiemate seisukohtade vahelt ka kandidaadi isiklikud murekohad ning huvid. Mitmel korral rõhus kunagine peaprokurör oma varasemale ametikohale ning selle käigus saadud kogemustele, nagu võitlus rahvusvaheliste kuritegevuslike organisatsioonide vastu. Kõnedest võis tunda, et tegemist oli demokraadi jaoks olulise teemaga. Samas oli märgata, et võrreldes eelmiste vaadeldud valimistega, oli partei ja kandidaadi eesmärgiks püüda aina „paremale“ kalduvat Trumpi valijaskonda, kelle jaoks oli sisseränne väga oluline teema. Enamik immigratsiooni-teemalistest sõnavõttudest toimusid kaalukeele osariikides, mille võitmine võib kindlustada kandidaadile üldise võidu. Sellest tulenevalt saab järeldada, et Harris lootis oma parempoolse sõnumiga koguda kahtlevate valijate seast ja vastase toetajaskonnast pooldajaid. Antud lähenemine oli esmakordne, kuna nii Clinton kui ka Biden keskendusid peamiselt Trumpile ja tema toetajatele vastandumisele. Samas tuleb märkida, et tugeva piiri soovimine pole tunnus, mis automaatselt kategoriseerib kandidaadi paremäärmusluse esindajaks, vaid antud juhul mängis olulist rolli kõnede kontekst, teema esinemissagedus ning ka laiem sõnum, mida kandidaat sõnavõttudega edastas. Nendest asjaoludest lähtuvalt ning tuginedes töö teoreetilises osas välja toodud tunnustustele leidis autor, et Harrise kõnedes kõlasid läbi paremäärmuslikud seisukohad.

Nagu eelnevalt mainitud, siis kõlas kõikide kandidaatide sõnavõttudest läbi vajadus tugevdada ja kontrollida riigipiiri. Samas erinesid sõnumid siiski mõnevõrra sisult ning lähenemise poolest. Harrise järel kõneles antud teemal enim Clinton 2016. aastal valimistel ja Obama 2012. aasta valimistel. Clintoni arutelu piiriküsimuses oli kas immigratsiooni jaoks positiivses võtmes või teemas Trumpi kriitika tõttu. Obama lähenes oma teisel valimisperiodil sisserändele palju

kriitilisemalt ja kaitses oma esimese administratsiooni ajal toimunud arvukaid migrantide deportatsioone. Biden ei maininud üheski analüüsitud sõnavõttus otseselt vajadust suurendada piirikontrolli, kuid teema mitteaktuaalsust võis mõjutada ka koroonapandeemia, mille tulemusel olid nii turism kui ränne niikuinii üleüldiselt piiratud.

Analüüsides vaadeldud kandidaate ja nende seisukohti, oli selgelt märgata, et Demokraatlikus Parteis oli vaatlusalusel ajavahemikul välja kujunenud järjepidevust esindav poliitiline eliit, kes valiti erakonda valimistel esindama. Alates Obamast saab kõik järgnenud kandidaadid tagasi siduda, nii otseselt kui ka kaudselt, tema kahe ametiajaga. Mõned neist, näiteks Clinton ja Biden, olid otseselt osa Obama administratsioonist, teised aga kaudselt – Kamala sidus oma immigratsioonipoliitika Bideni valitsuse seisukohtadega. Sellest lähtuvalt kõlasid Obama administratsiooni poolt algatatud projektid, nagu DACA ja *Dream Act*, kõikide hilisemate demokraatide sõnavõttudes, millest võib järeldada, et partei laiemad immigratsiooni seisukohad seoti Obama-aegse poliitikaga. Antud asjaolu tõttu keskendusid mitmed kandidaadid samadele arutelupunktidele. Ka üldiselt võib analüüsi tulemusel kategoriseerida Partei seisukoha immigratsiooni-teemal kui poliitilisest vaatenurgast lähenevat, kaitsvat ja positiivset hoiakut. Erandina paistis välja Clinton, kelle immigratsiooni-teemalised sõnavõttud keskendusid teistest selgemalt ka sisserändajate loodud majanduslikule kasule. Antud hoiak aga muutus viimastel valimistel, mistõttu võib see anda aimu ka demokraatide edaspidisest lähenemisest. Ameeriklaste seas oli 2024. aasta valimistel levima hakanud üha parempoolsemad vaated, mistõttu võib Harrise lähenemine viidata asjaolule, et ka partei proovib valijate püüdmiseks võtta konservatiivsemad seisukohad immigratsiooni teemal. Seda iseloomustab ka Harrise mitmekülgne lähenemine, millega samal ajal soovis tagada sisserändajatele seaduslik viis kodanikuks saada ning teisalt piiri kontrolli ja presidendi võimu võimendada. Töö alguses püstitas autor ka eeldus, 2016. aastal hoogu saanud parempoolsed vaated on ajendanud ka demokraate võtma immigratsiooni teemal rangemaid seisukohti häälte kogumiseks. Analüüsi tulemuste põhjal võib järeldada, et eeldus pidas paika.

KOKKUVÕTE

Antud bakalaureusetöö eesmärgiks oli uurida Demokraatliku partei reaktsiooni Trumpi ning parempoolsete immigratsiooni-vaadete populaarsusele 21. sajandil. Selle uurimiseks esitati uurimisküsimus, kuivõrd esines demokraatide presidendikandidaatide kõnelustes paremäärmuslikke ja/või -populistlike sõnumeid. Vaatluse alla võeti lisaks 2016. aastale, mis tähistab vabariiklasest presidendikandidaadi Donald Trumpi eestvedamisel immigrantide ja sisserände teema järsku demoniseerimist, ka sellele eelnenud ning järgnenud valimised, mille raames autor analüüsis partei kandidaatide sõnavõtte immigratsiooni teemal ajavahemikus 2008–2024. Sõnavõtte oli kokku 75, mis koguti peamiselt The American Presidency Project veebilehelt, kus oli võimalik teha täpne otsing kindlas ajavahemikus ja sorteerida kõned uuritavate märksõnade esinemise põhjal. Teema on aktuaalne, sest üha enam edastavad populaarsed poliitikud üle maailma oma immigratsiooni-teemalistes sõnavõttudes paremäärmuslikke ja/või -populistlikke sõnumeid (Baker & Edmonds 2021: 298). Trumpi juhtimisel on Vabariiklaste Partei võtnud püsivalt immigratsioonivastase seisukoha, mistõttu on oluline vaadata, kas vastaspartei on sellega kaasa läinud ja proovib parempoolsete vaadetega uusi toetajaid leida.

Uurimuse teostamiseks koondati erinevate autorite lähenemised paremäärmuslusele ja parempopulismile, et piiritleda mõlema ideoloogia tunnused ning seeläbi ka seisukohad immigratsiooni suhtes. Teoreetilisest raamistikust lähtudes põhinevad paremäärmusluse ja -populismi ideoloogiad etnilisel natsionalismil ja nativismil ning seeläbi on oma olemuselt immigratsioonivastased, sest sisserännet peetakse ohuks kohaliku rahva stabiilsele elukeskkonnale. Kõnede uurimiseks kasutati kvalitatiivset sisuanalüüsi, mis võimaldas autoril kategoriseerida esinemiste sisu ja sõnumid koodide kaupa. Sõnavõttud pärinevad peamiselt The American Presidency Project kodulehel olevast arhiivist, kus on olemas kõikide vaadeldavate kandidaatide kõnede transkriptsioonid. Immigratsiooni-teemaliste sõnavõttude filtreerimiseks vaadeldi vaid esinemised, kus kandidaat mainis sõnu „immigrant“, „immigratsioon“ või „piir“. Seejärel eristati sõnavõtte kategooria alusel ning määrati ka teoreetilise raamistiku põhjal hinnang, kas kõne sõnum oli negatiivse või positiivse alatooniga, ning kas see oli vastaval teemal pigem kaitsev või ründav. Kõige lõpuks eristas autor, kas kõneleja lähenes teemale sotsiaalsest, majanduslikust või poliitilisest seisukohast.

Uurimuse käigus analüüsiti Barack Obama 2008. ja 2012. aasta valimisi ning ka Hillary Clintoni 2016. aasta kandidatuuri, kui võistlustulle astus esmakordselt ka Donald Trump. Samuti olid vaatluse all järgnenud Trumpi kandideerimised 2020. aastal Joe Bideni ning 2024. aastal Kamala Harrise vastu. Analüüsi tulemusel leidis autor, et parempopulistlikke sõnumeid ei esinenud üheski sõnavõttus, kuid kõnedes kõlasid paremäärmuslikud seisukohad, nagu piiri tugevdamine. Samas tuleb täheldada ka asjaolu, et piiri kontrollimine ning turvamine on riigi kohustus, mis aitab tagada kodanike turvalisuse ja riigi töö toimimise. Sellest tulenevalt mängis analüüsil rolli ka teema esinemissagedus, kõne kontekst ning sõnum, mida kandidaat sellega edastas. Peamiselt esines antud vaateid Harrise kõnedes, kuid piiri tugevdamine oli kõikide, välja arvatud Bideni, analüüsitud kõnelustes mainitud vähemalt korra. Harrise sõnumid rõhutasid ning keskendusid üldiselt vaid piiri tugevdamisele ja Bideni administratsiooni poolt propageeritud immigratsiooni reguleerivale seaduseelnõule, mis oli oma olemuselt pigem paremäärmuslik, suurendades presidendi kontrolli sisserändajate ja piiri reguleerimisel. Ainsana ei kõnelenud piiri teemal Biden, kuid asjaolu mõjutas tõenäoliselt ka koroonapandeemiast tulenenud piirangud, mis vähendas sisserände olulisust. Teisena esines paremäärmuslikke vaateid kõige vähem Clintoni kõnelustes, kes otsustasid piiriküsimusele läheneda immigratsiooni-toetavast vaatenurgast.

Samuti soovis autor uurida, kas ja kuidas olid partei immigratsiooni seisukohad perioodi vältel muutunud ning selle jaoks vaatles autor kõigi viie kandidaadi kõnelusi ning sõnumeid laiemas kontekstis. Analüüsi käigus oli märgata, et kõik vaadeldavad demokraadid sai siduda Obama esimese ja/või teise ametajaga, mistõttu kajasis temale järgnenud kandidaatide sõnavõttudest läbi tollaegsete valitsuste algatused, nagu DACA ja *Dream Act*. Sellest järeldus ka asjaolu, et partei immigratsioonipoliitika keskmes olid Obama-aegsed vaated. Üldiselt võis esimese nelja analüüsitud valimiste kandidaatide kõnelused kategoriseerida positiivseks ja immigratsiooni kaitsvateks. Erandiks oli Harris, kelle sõnavõttudest kumasid läbi karmimad ja rangemad seisukohad. Sellest võib järeldada, et kui Demokraatliku partei varasem seisukoht oli vastanduda Trumpile paremäärmuslikele vaadetele, siis 2024. aasta valimistel sooviti valijate poolehoiu kogumiseks edastada immigratsiooni teemal parempoolsemat sõnumit. Antud fenomen annab aluse edasiseks analüüsiks, mis võimaldab uurida, kas tegemist on erakonna uue suunitlusega või oli tegemist ühe kandidaadi isiklike vaadetega. Kokkuvõtvalt väidab autor, et kui välja arvata Harrise kampaania, siis ei olnud Demokraatliku Partei kandidaatide sõnavõttudes tajuda

paremäärmuslikke või -populistlikke seisukohti immigratsiooni teemal. Samas aga võis antud vaatlusvahemiku analüüsisid märgata, et partei on valijate toetuse kogumiseks liikunud immigratsiooni-teemalistes aruteludes parempoolsemate seisukohtade suunas.

KASUTATUD ALLIKAD

Teaduslikud allikad

Baker, Joseph O. & Edmonds, Amy E. 2021. „Immigration, presidential politics, and partisan polarization among the American public, 1992–2018.“ *Sociological Spectrum*, 41(4): 287–303.

Béland, Daniel. 2019. „Right-Wing Populism and the Politics of Insecurity: How President Trump Frames Migrants as Collective Threats.“ *Political Studies Review*, 18(2): 162–177.

Betz, Hans-Georg & Johnson, Carol. 2004. „Against the current—stemming the tide: the nostalgic ideology of the contemporary radical populist right.“ *Journal of Political Ideologies*, 9 (3): 311–327.

Blee, Kathleen M. & Creasap, Kimberly A. 2010. „Conservative and Right-Wing Movements.“ *Annual Review of Sociology*, 36: 269–286.

Bobbio, Norberto. 1996. *Left and Right: The Significance of a Political Distinction*. Cambridge: Polity Press.

Campani, Giovanna; Fabelo Concepción, Sunamis; Rodriguez Soler, Angel & Sánchez Savín, Claudia. 2022. „The Rise of Donald Trump Right-Wing Populism in the United States: Middle American Radicalism and Anti-Immigration Discourse.“ *Societies*, 12(154).

Card, Dallas; Chang, Serina; Becker, Chris; Mendelsohn, Julia; Voigt, Rob; Boustanf, Leah; Abramitzkyc, Ran & Jurafsky, Dan. 2022. „Computational analysis of 140 years of US political speeches reveals more positive but increasingly polarized framing of immigration.“ *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 119 (31).

Cavazza, Nicoletta; Colloca, Pasquale & Roccato, Michele. 2022. „Left and right in the age of populism: has the populist zeitgeist permeated citizens’ representation of ideological labels?“ *Contemporary Italian Politics*, 14(1): 68–86.

Fennema, Meindert. 1996. „Some Theoretical Problems and Issues in Comparison of Anti-immigrant Parties in Western Europe“ *University of Amsterdam Working Paper*, 115: 1–28.

Haltinner, Kristin & Hogan, Jackie. 2015. „Floods, Invaders, and Parasites: Immigration Threat Narratives and Right-Wing Populism in the USA, UK and Australia.“ *Journal of Intercultural Studies*, 36(5): 520–543.

Jost, John T.; Glaser, Jack; Kruglanski, Arie W. & Sulloway Frank J. 2003. „Political Conservatism as Motivated Social Cognition.“ *Psychological Bulletin* 129: 339–375.

Mair, Peter. 2007. „Left-Right Orientations.” *The Oxford Handbook of Political Behavior*, toim. Russell J. Dalton & Hans-Dieter Klingemann. Oxford & New York: Oxford University Press, 206–223.

Marchlewska, Marta; Cichocka, Aleksandra; Panayiotou, Orestis; Castellanos, Kevin & Batayneh, Jude. 2017. „Populism as Identity Politics: Perceived In-Group Disadvantage, Collective Narcissism, and Support for Populism.“ *Social Psychological and Personality Science*, 9(2): 151–162.

Mayda, Anna Maria Mayda; Peri, Giovanni & Steingress, Walter. 2022. „The Political Impact of Immigration: Evidence from the United States.“ *American Economic Journal: Applied Economics*, 14(1): 358–389.

Mudde, Cas. 1995. „Right-Wing Extremism Analyzed. A Comparative Analysis of the Ideologies of Three Alleged Right-Wing Extremist Parties (NPD, NDP, CP'86).“ *European Journal of Political Research* 27 (2): 203–224.

Mudde, Cas. 1999. „The single-issue party thesis: Extreme right parties and the immigration issue.“ *West European Politics* 22 (3): 182–197.

Mudde, Cas. 2007. *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge: Cambridge University Press.

Ostrowski, Marius S. 2023. „The ideological morphology of left–centre–right.“ *Journal of Political Ideologies* 28 (1): 1–15.

Rydgren, Jens. 2008. „Immigration sceptics, xenophobes or racists? Radical right-wing voting in six West European countries.“ *European Journal of Political Research* 47: 737–765.

Schwarzmantel, John. 1998. „Conservative Critiques.“ *The Age of Ideology*. Basingstoke: Macmillan, 110–130.

Thorisdottir, Hulda; Jost, John T.; Liviatan, Ido & ShROUT, Patrick E. 2007. „Psychological needs and values underlying the left-right political orientation: Cross-national evidence from Eastern and Western Europe.“ *Public Opinion Quarterly*, 71: 175–203.

Muud allikad

ABC News. 2008. „Breaking Down the Battleground States.“ Oktoober 23. <https://abcnews.go.com/Politics/story?id=6096271&page=1> (külastatud 27. aprill, 2025).

American Immigration Council. 2024b. „The Dream Act: An Overview.“ Mai 8. <https://www.americanimmigrationcouncil.org/research/dream-act-overview> (külastatud 13. jaanuar, 2025).

American Immigration Council. 2024c. „The “Migrant Protection Protocols.“ Veebruar 1. <https://www.americanimmigrationcouncil.org/research/migrant-protection-protocols> (külastatud 13. jaanuar, 2025).

American Immigration Council Staff. 2024. „What Is the ‘Bipartisan Border Bill’ and How Would It Change the US Immigration System?“ *Immigration Impact*, november 1.

<https://immigrationimpact.com/2024/11/01/what-is-the-bipartisan-border-bill/> (külastatud 13. jaanuar, 2025).

Ballotpedia. 2020. „Presidential battleground states, 2020.“ https://ballotpedia.org/Presidential_battleground_states_2020 (külastatud 27. aprill, 2025).

Barack Obama. 2008. „Immigration.“ September 4. <https://web.archive.org/web/20080904063108/http://www.barackobama.com/issues/immigration/> (külastatud 13. jaanuar, 2025).

Bomboy, Scott. 2016. „What are the real Swing States in the 2016 election?.“ *National Constitution Center*, juuni 16. <https://constitutioncenter.org/blog/what-are-the-really-swing-states-in-the-2016-election> (külastatud 27. aprill, 2025).

Crisp, Elizabeth. 2020. „Joe Biden Crosses 80 Million Votes, 10 Million More Than Obama Got.“ *Newsweek*, november 24. <https://www.newsweek.com/joe-biden-crosses-80-million-votes-10-million-more-obama-got-1549612> (külastatud 13. jaanuar, 2025).

Davis Jr., Elliott. 2024. „7 States That Could Sway the 2024 Presidential Election.“ *U.S. News*, november 5. <https://www.usnews.com/news/elections/articles/7-swing-states-that-could-decide-the-2024-presidential-election> (külastatud 27. aprill, 2025).

Gallup. Ilma kuupäevata. „Immigration.“ <https://news.gallup.com/poll/1660/immigration.aspx> (külastatud 25. oktoober, 2024).

Helderman, Rosalind S. & Izadi, Elahe. 2016. „The reality show president: Trump to retain producing credit on ‘Celebrity Apprentice’.“ *The Washington Post*, detsember 8. https://www.washingtonpost.com/politics/the-reality-show-president-trump-to-retain-producing-credit-on-celebrity-apprentice/2016/12/08/0e7eada2-bd9b-11e6-ac85-094a21c44abc_story.html (külastatud 13. jaanuar, 2025).

Kalmus, Veronika; Masso, Anu & Linno, Merle. 2015. „Kvalitatiivne sisuanalüüs.“ *Sotsiaalse Analüüsi Meetodite ja Metodoloogia õpibaas*. <https://samm.ut.ee/kvalitatiivne-sisuanalyys/> (külastatud 28. veebruar, 2025).

Kamala Harris. 2024. „Issues.“ <https://kamalaharris.com/issues/> (külastatud 13. jaanuar, 2025).

Kim, Seung Min. 2024. „Kamala Harris is now Democratic presidential nominee, will face off against Donald Trump this fall.“ *The Associated Press*, august 6. <https://apnews.com/article/harris-democratic-presidential-nomination-eb43b6b346cc644b2d195315cb2bfb20> (külastatud 13. jaanuar, 2025).

Krogstad, Jens Manuel & Mukherjee, Sahana. 2024. „Most Americans say undocumented immigrants should be able to stay legally under certain conditions.“ *Pew Research Center*, november 22. <https://www.pewresearch.org/short-reads/2024/11/22/most-americans-say-undocumented-immigrants-should-be-able-to-stay-legally-under-certain-conditions/> (külastatud 11. november, 2024).

Krogstad, Jens Manuel & Passel, Jeffrey S. 2024. „What we know about unauthorized immigrants living in the U.S.“ *The Pew Research Center*, juuli 22. <https://www.pewresearch.org/short-reads/2024/07/22/what-we-know-about-unauthorized-immigrants-living-in-the-us/> (külastatud 11. november, 2024).

Migration Policy Institute. Ilma kuupäevata. „Immigration Over Time.“ <https://www.migrationpolicy.org/programs/data-hub/us-immigration-trends#Refugees> (külastatud 30. oktoober, 2024).

Migration Policy Institute. 2019. „Unauthorized Immigrant Population Profiles.“ <https://www.migrationpolicy.org/programs/us-immigration-policy-program-data-hub/unauthorized-immigrant-population-profiles> (külastatud 30. oktoober, 2024).

Migration Policy Institute. 2022. „Immigrant Share of the U.S. Population and Civilian Labor Force, 1980 - Present.“ <https://www.migrationpolicy.org/programs/data-hub/charts/immigrant-share-us-population-and-civilian-labor-force?width=1200&height=850&iframe=true> (külastatud 30. oktoober, 2024).

Migration Policy Institute. 2023. „U.S. Immigrant Population and Share over Time, 1850-Present.“ <https://www.migrationpolicy.org/programs/data-hub/charts/immigrant-population-over-time> (külastatud 5. aprill, 2025).

Pew Research Center. 2008. „Section 3: Issues and the 2008 Election.“ August 21. <https://www.pewresearch.org/politics/2008/08/21/section-3-issues-and-the-2008-election/> (külastatud 27. aprill, 2025).

Pew Research Center. 2012. „Section 2: Issues of the 2012 Campaign.“ April 17. <https://www.pewresearch.org/politics/2012/04/17/section-2-issues-of-the-2012-campaign/> (külastatud 27. aprill, 2025).

Pew Research Center. 2016. „4. Top voting issues in 2016 election.“ Juuli 7. <https://www.pewresearch.org/politics/2016/07/07/4-top-voting-issues-in-2016-election/> (külastatud 27. aprill, 2025).

Pew Research Center. 2020. „4. Important issues in the 2020 election.“ August 13. <https://www.pewresearch.org/politics/2020/08/13/important-issues-in-the-2020-election/> (külastatud 27. aprill, 2025).

Pew Research Center. 2024a. „2. Issues and the 2024 election.“ September 9. <https://www.pewresearch.org/politics/2024/09/09/issues-and-the-2024-election/> (külastatud 27. aprill, 2025).

Pew Research Center. 2024b. „How Americans View the Situation at the U.S.-Mexico Border, Its Causes and Consequences.“ Veebruar 15. <https://www.pewresearch.org/politics/2024/02/15/how->

[americans-view-the-situation-at-the-u-s-mexico-border-its-causes-and-consequences/](#) (külastatud 16. jaanuar, 2024).

The Associated Press. 2024. „2024 Presidential Delegate Count.“ <https://apnews.com/projects/election-results-2024/delegate-tracker/> (külastatud 13. jaanuar, 2025).

The New York Times. 2012. „Swing State Tracker.“ <https://www.nytimes.com/elections/2012/swing-state-tracker.html> (külastatud 14. aprill, 2025).

The Office of Hillary Rodham Clinton. Ilma kuupäevata. „Immigration reform.“ <https://www.hillaryclinton.com/issues/immigration-reform/> (külastatud 13. jaanuar, 2025).

USAFacts. 2024. „What are the current swing states, and how have they changed over time?“ <https://usafacts.org/articles/what-are-the-current-swing-states-and-how-have-they-changed-over-time/> (külastatud 14. aprill, 2025).

Kodeeritud kõned

Biden, Joe. 2020a. „Biden Campaign Press Release - New Ad Calls out Trump's Inhumane Immigration Policies, Biden Commits to Day One Action.“ *The American Presidency Project*, oktoober 29. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/biden-campaign-press-release-new-ad-calls-out-trumps-inhumane-immigration-policies-biden> (külastatud 28. märts, 2025).

Biden, Joe. 2020b. „Remarks by Vice President Joe Biden in Wilmington, Delaware.“ *The American Presidency Project*, oktoober 23. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-vice-president-joe-biden-wilmington-delaware-0> (külastatud 28. märts, 2025).

Biden, Joe. 2020c. „Remarks by Vice President Joe Biden in Miami, Florida.“ *The American Presidency Project*, oktoober 5. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-vice-president-joe-biden-miami-florida> (külastatud 28. märts, 2025).

Biden, Joe. 2020d. „Remarks by Vice President Joe Biden in Pembroke Pines, Florida.“ *The American Presidency Project*, oktober 13. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-vice-president-joe-biden-pembroke-pines-florida> (külastatud 28. märts, 2025).

Biden, Joe. 2020e. „Remarks by Vice President Joe Biden on Hispanic Heritage Month in Kissimmee, Florida.“ *The American Presidency Project*, september 15. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-vice-president-joe-biden-hispanic-heritage-month-kissimmee-florida> (külastatud 28. märts, 2025).

Biden, Joe. 2020f. „Remarks in a Town Hall Meeting with George Stephanopoulos of ABC News at the National Constitution Center in Philadelphia, Pennsylvania.“ *The American Presidency Project*, oktober 15. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-town-hall-meeting-with-george-stephanopoulos-abc-news-the-national-constitution> (külastatud 28. märts, 2025).

Biden, Joe. 2020g. „Statement by Vice President Joe Biden on Filipino American History Month.“ *The American Presidency Project*, oktober 1. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/statement-vice-president-joe-biden-filipino-american-history-month> (külastatud 28. märts, 2025).

Biden, Joe. 2020h. „Statement by Vice President Joe Biden on Hispanic Heritage Month.“ *The American Presidency Project*, september 15. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/statement-vice-president-joe-biden-hispanic-heritage-month> (külastatud 28. märts, 2025).

Biden, Joe. 2020i. „Statement by Vice President Joe Biden on President Trump's Cruel Immigration Second-Term Policy Agenda.“ *The American Presidency Project*, oktober 30. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/statement-vice-president-joe-biden-president-trumps-cruel-immigration-second-term-policy> (külastatud 28. märts, 2025).

Biden, Joe. 2020j. „Statement by Vice President Joe Biden on the Trump Administration's Separation of Children and Parents at the Border.“ *The American Presidency Project*, oktoober 21. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/statement-vice-president-joe-biden-the-trump-administrations-separation-children-and> (külastatud 28. märts, 2025).

Clinton, Hillary. 2016a. „Address Accepting the Presidential Nomination at the Democratic National Convention in Philadelphia, Pennsylvania.“ *The American Presidency Project*, juuli 28. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/address-accepting-the-presidential-nomination-the-democratic-national-convention> (külastatud 28. märts, 2025).

Clinton, Hillary. 2016b. „National Council of La Raza Action PAC Endorses Hillary Clinton.“ *The American Presidency Project*, oktoober 18. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/national-council-la-raza-action-pac-endorses-hillary-clinton> (külastatud 28. märts, 2025).

Clinton, Hillary. 2016c. „Presidential Debate at the University of Nevada in Las Vegas.“ *The American Presidency Project*, oktoober 19. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/presidential-debate-the-university-nevada-las-vegas> (külastatud 28. märts, 2025).

Clinton, Hillary. 2016d. „Remarks at Broward College's North Campus in Coconut Creek, Florid.“ *The American Presidency Project*, oktoober 25. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-broward-colleges-north-campus-coconut-creek-florida> (külastatud 28. märts, 2025).

Clinton, Hillary. 2016e. „Remarks at Curtis Hixon Waterfront Park in Tampa, Florida.“ *The American Presidency Project*, oktoober 26. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-curtis-hixon-waterfront-park-tampa-florida> (külastatud 28. märts, 2025).

Clinton, Hillary. 2016f. „Remarks at Pasco-Hernando State College East Campus in Dade City, Florida.“ *The American Presidency Project*, november 3. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-pasco-hernando-state-college-east-campus-dade-city-florida> (külastatud 28. märts, 2025).

Clinton, Hillary. 2016g. „Remarks at Taylor Allderdice High School in Pittsburgh, Pennsylvania.“ *The American Presidency Project*, september 16. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-temple-university-philadelphia-pennsylvania> (külastatud 28. märts, 2025).

Clinton, Hillary. 2016h. „Remarks at Temple University in Philadelphia, Pennsylvania.“ *The American Presidency Project*, oktoober 22. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-taylor-allderdice-high-school-pittsburgh-pennsylvania> (külastatud 28. märts, 2025).

Clinton, Hillary. 2016i. „Remarks at the Dickerson Community Center in Daytona Beach, Florida.“ *The American Presidency Project*, oktoober 29. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-the-dickerson-community-center-daytona-beach-florida> (külastatud 28. märts, 2025).

Clinton, Hillary. 2016j. „Remarks at the Frontline Outreach Center in Orlando, Florida.“ *The American Presidency Project*, september 21. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-the-frontline-outreach-center-orlando-florida> (külastatud 28. märts, 2025).

Clinton, Hillary. 2016k. „Remarks at the Manor Complex in Wilton Manors, Florida.“ *The American Presidency Project*, oktoober 30. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-the-manor-complex-wilton-manors-florida> (külastatud 28. märts, 2025).

Clinton, Hillary. 2016l. „Remarks at the Palace of Agriculture at the Colorado State Fairgrounds in Pueblo.“ *The American Presidency Project*, oktober 12. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-the-palace-agriculture-the-colorado-state-fairgrounds-pueblo> (külastatud 28. märts, 2025).

Clinton, Hillary. 2016m. „Remarks to the Congressional Hispanic Caucus Institute in Washington, D.C.“ *The American Presidency Project*, september 15. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-the-congressional-hispanic-caucus-institute-washington-dc> (külastatud 28. märts, 2025).

Harris, Kamala. 2024a. „Address Accepting the Democratic Presidential Nomination in Chicago, Illinois.“ *The American Presidency Project*, august 22. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/address-accepting-the-democratic-presidential-nomination-chicago-illinois> (külastatud 2. aprill, 2025).

Harris, Kamala. 2024b. „Presidential Debate in Philadelphia, Pennsylvania.“ *The American Presidency Project*, september 10. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/presidential-debate-philadelphia-pennsylvania> (külastatud 2. aprill, 2025).

Harris, Kamala. 2024c. „Remarks by the Vice President at a Campaign Event in Douglas, Arizona.“ *The American Presidency Project*, september 27. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-the-vice-president-campaign-event-douglas-arizona> (külastatud 2. aprill, 2025).

Harris, Kamala. 2024d. „Remarks by the Vice President at a Campaign Event in Greenville, North Carolina.“ *The American Presidency Project*, oktober 13. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-the-vice-president-campaign-event-greenville-north-carolina> (külastatud 2. aprill, 2025).

Harris, Kamala. 2024e. „Remarks by the Vice President at a Campaign Event in Las Vegas, Nevada.“ *The American Presidency Project*, september 29.

<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-the-vice-president-campaign-event-las-vegas-nevada-0> (külastatud 2. aprill, 2025).

Harris, Kamala. 2024f. „Remarks by the Vice President at a Campaign Event in Washington Crossing, Pennsylvania.“ *The American Presidency Project*, oktoober 16. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-the-vice-president-campaign-event-washington-crossing-pennsylvania> (külastatud 2. aprill, 2025).

Harris, Kamala. 2024g. „Remarks by the Vice President at a Campaign Event on The Ellipse.“ *The American Presidency Project*, oktoober 29. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-the-vice-president-campaign-event-the-ellipse> (külastatud 2. aprill, 2025).

Harris, Kamala. 2024h. „Remarks by the Vice President at a CNN Town Hall in Chester Township, Pennsylvania.“ *The American Presidency Project*, oktoober 23. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-the-vice-president-cnn-town-hall-chester-township-pennsylvania> (külastatud 2. aprill, 2025).

Harris, Kamala. 2024i. „Remarks by the Vice President at a Political Event in Los Angeles, California.“ *The American Presidency Project*, september 29. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-the-vice-president-political-event-los-angeles-california> (külastatud 2. aprill, 2025).

Harris, Kamala. 2024j. „Remarks by the Vice President at a Political Event in San Francisco, California.“ *The American Presidency Project*, september 28. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-the-vice-president-political-event-san-francisco-california-0> (külastatud 2. aprill, 2025).

Harris, Kamala. 2024k. „Remarks by the Vice President at the Congressional Hispanic Caucus Institute's 47th Annual Leadership Conference.“ *The American Presidency Project*, september 18.

<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-the-vice-president-the-congressional-hispanic-caucus-institutes-47th-annual> (külastatud 2. aprill, 2025).

Harris, Kamala. 2024l. „Remarks by the Vice President in a Moderated Conversation with Oprah Winfrey at a Unite for America 2024 Event in Farmington Hills, Michigan.“ *The American Presidency Project*, september 19. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-the-vice-president-moderated-conversation-with-oprah-winfrey-unite-for-america> (külastatud 2. aprill, 2025).

Harris, Kamala. 2024m. „Remarks by the Vice President in a Univision Town Hall with Enrique Acevedo in Las Vegas, Nevada.“ *The American Presidency Project*, oktoober 10. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-the-vice-president-univision-town-hall-with-enrique-acevedo-las-vegas-nevada> (külastatud 2. aprill, 2025).

Harris, Kamala. 2024n. „Remarks by the Vice President in an Exchange with Reporters at Joint Base Andrews in Prince George's County, Maryland.“ *The American Presidency Project*, oktoober 30. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-the-vice-president-exchange-with-reporters-joint-base-andrews-prince-georges-1> (külastatud 2. aprill, 2025).

Harris, Kamala. 2024o. „Remarks by the Vice President in an Exchange with Reporters in Philadelphia, Pennsylvania.“ *The American Presidency Project*, oktoober 24. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-the-vice-president-exchange-with-reporters-philadelphia-pennsylvania-0> (külastatud 2. aprill, 2025).

Obama, Barack. 2008a. „Address Accepting the Presidential Nomination at the Democratic National Convention in Denver: "The American Promise".“ *The American Presidency Project*, august 28. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/address-accepting-the-presidential-nomination-the-democratic-national-convention-denver> (külastatud 26. veebruar, 2025).

Obama, Barack. 2008b. „Remarks to the Congressional Hispanic Caucus Institute Gala in Washington, DC.“ *The American Presidency Project*, september 10.

<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-the-congressional-hispanic-caucus-institute-gala-washington-dc> (külastatud 26. veebruar, 2025).

Obama, Barack. 2008c. „Senator Obama's Statement on Hispanic Heritage Month.“ *The American Presidency Project*, september 15. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/senator-obamas-statement-hispanic-heritage-month> (külastatud 26. veebruar, 2025).

Obama, Barack. 2008d. „Statement of Senator Barack Obama on Domestic Violence Awareness Month.“ *The American Presidency Project*, oktoober 16. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/statement-senator-barack-obama-domestic-violence-awareness-month> (külastatud 26. veebruar, 2025).

Obama, Barack. 2012a. „Presidential Debate in Hempstead, New York.“ *The American Presidency Project*, oktoober 16. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/presidential-debate-hempstead-new-york> (külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012b. „Proclamation 8863—National Hispanic Heritage Month, 2012.“ *The American Presidency Project*, september 14. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/proclamation-8863-national-hispanic-heritage-month-2012> (külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012c. „Remarks Accepting the Presidential Nomination at the Democratic National Convention in Charlotte, North Carolina.“ *The American Presidency Project*, september 6. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-accepting-the-presidential-nomination-the-democratic-national-convention-charlotte> (külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012d. „Remarks at a Campaign Rally in Athens, Ohio.“ *The American Presidency Project*, oktoober 17. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-campaign-rally-athens-ohio> (külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012e. „Remarks at a Campaign Rally in Bowling Green, Ohio.“ *The American Presidency Project*, september 26. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-campaign-rally-bowling-green-ohio> (külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012f. „Remarks at a Campaign Rally in Cincinnati, Ohio.“ *The American Presidency Project*, september 17. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-campaign-rally-cincinnati-ohio-0> (külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012g. „Remarks at a Campaign Rally in Columbus, Ohio.“ *The American Presidency Project*, september 17. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-campaign-rally-columbus-ohio-0> (külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012h. „Remarks at a Campaign Rally in Columbus, Ohio.“ *The American Presidency Project*, oktoober 9. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-campaign-rally-columbus-ohio-1> (külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012i. „Remarks at a Campaign Rally in Denver, Colorado.“ *The American Presidency Project*, november 4. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-campaign-rally-denver-colorado-0> (külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012j. „Remarks at a Campaign Rally in Denver.“ *The American Presidency Project*, oktoober 4. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-campaign-rally-denver> (külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012k. „Remarks at a Campaign Rally in Golden, Colorado.“ *The American Presidency Project*, september 13. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-campaign-rally-golden-colorado> (külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012l. „Remarks at a Campaign Rally in Hollywood, Florida.“ *The American Presidency Project*, november 4. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-campaign-rally-hollywood-florida> (külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012m. „Remarks at a Campaign Rally in Iowa City, Iowa.“ *The American Presidency Project*, september 7. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-campaign-rally-iowa-city-iowa> (külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012n. „Remarks at a Campaign Rally in Kent, Ohio.“ *The American Presidency Project*, september 26. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-campaign-rally-kent-ohio> (külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012o. „Remarks at a Campaign Rally in Kissimmee, Florida.“ *The American Presidency Project*, september 8. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-campaign-rally-kissimmee-florida> (külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012p. „Remarks at a Campaign Rally in Las Vegas, Nevada.“ *The American Presidency Project*, september 12. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-campaign-rally-las-vegas-nevada-0> (külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012q. „Remarks at a Campaign Rally in Las Vegas, Nevada.“ *The American Presidency Project*, september 30. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-campaign-rally-las-vegas-nevada-1> (külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012r. „Remarks at a Campaign Rally in Madison, Wisconsin.“ *The American Presidency Project*, oktoober 4. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-campaign-rally-madison-wisconsin-0> (külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012s. „Remarks at a Campaign Rally in Manchester, New Hampshire.“ *The American Presidency Project*, oktoober 18. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-campaign-rally-manchester-new-hampshire> (külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012t. „Remarks at a Campaign Rally in Miami, Florida.“ *The American Presidency Project*, oktober 11. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-campaign-rally-miami-florida> (külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012u. „Remarks at a Campaign Rally in Milwaukee, Wisconsin.“ *The American Presidency Project*, september 22. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-campaign-rally-milwaukee-wisconsin-0> (külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012v. „Remarks at a Campaign Rally in Milwaukee.“ *The American Presidency Project*, september 22. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-campaign-rally-milwaukee> (külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012w. „Remarks at a Campaign Rally in Mount Vernon, Iowa.“ *The American Presidency Project*, oktober 17. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-campaign-rally-mount-vernon-iowa> (külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012x. „Remarks at a Campaign Rally in Portsmouth, New Hampshire.“ *The American Presidency Project*, september 7. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-campaign-rally-portsmouth-new-hampshire> (külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012y. „Remarks at a Campaign Rally in San Francisco.“ *The American Presidency Project*, oktober 8. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-campaign-rally-san-francisco> (külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012z. „Remarks at a Campaign Rally in Seminole, Florida.“ *The American Presidency Project*, september 8. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-campaign-rally-seminole-florida> (külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012aa. „Remarks at a Campaign Rally in Virginia Beach, Virginia.“ *The American Presidency Project*, september 27.

<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-campaign-rally-virginia-beach-virginia>
(külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012ab. „Remarks at a Campaign Rally in West Palm Beach, Florida.“ *The American Presidency Project*, september 9.
<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-campaign-rally-west-palm-beach-florida>
(külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012ac. „Remarks at a Campaign Rally in Woodbridge, Virginia.“ *The American Presidency Project*, september 21. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-campaign-rally-woodbridge-virginia> (külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012ad. „Remarks at an Obama Victory Fund 2012 Fundraiser in Los Angeles.“ *The American Presidency Project*, oktoober 7.
<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-obama-victory-fund-2012-fundraiser-los-angeles-0> (külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012ae. „Remarks at an Obama Victory Fund 2012 Fundraiser.“ *The American Presidency Project*, september 28. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-obama-victory-fund-2012-fundraiser-6> (külastatud 7. märts, 2025).

Obama, Barack. 2012af. „Remarks at Univision's "Encuentro con Barack Obama" Town Hall Meeting and a Question-and-Answer Session in Coral Gables, Florida.“ *The American Presidency Project*, september 20. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-univisions-encuentro-con-barack-obama-town-hall-meeting-and-question-and-answer> (külastatud 7. märts, 2025).

Rev. 2020. „Trump & Biden Final Presidential Debate Transcript 2020.“ Oktoober 22.
<https://www.rev.com/transcripts/donald-trump-joe-biden-final-presidential-debate-transcript-2020> (külastatud 28. märts, 2025).

LISAD

Lisa 1. Näidistabel kodeerimisjuhendist

Valimisaasta	Kandidaat	Esinemiskoht ja kontekst	Sõnavõttus esinenud temaatilised kategooriad	Sõnavõttus esinenud hinnangud	Näited kodeeritud tekstilõikudest
2008	Barack Obama	Address Accepting the Presidential Nomination at the Democratic National Convention in Denver: "The American Promise"	<ul style="list-style-type: none">• Illegaalne töajõud• Immigrandid kui demograafiline grupp	<ul style="list-style-type: none">• Positiivne• Kaitsev• Sotsiaalne	„Passions fly on immigration, but I don't know anyone who benefits when a mother is separated from her infant child or an employer undercuts American wages by hiring illegal workers,“ (Obama 2008a).
2008	Barack Obama	Remarks to the Congressional Hispanic Caucus Institute Gala in Washington, DC	<ul style="list-style-type: none">• Piiri tugevdamine• Illegaalne töajõud• Immigratsiooni reform	<ul style="list-style-type: none">• Positiivne• Kaitsev• Sotsiaalne, poliitiline	„(...) they're [illegal immigrants] counting on us to stop the hateful rhetoric filling our airwaves, rise above the fear and demagoguery, and finally enact comprehensive immigration reform,“ (Obama 2008b).

			<ul style="list-style-type: none"> • Immigrandid kui demograafiline grupp 		<p>„Now, those 12 million people broke the law. And we cannot excuse that. But we cannot deport 12 million people. Instead, we’ll require them to pay a fine, learn English, and go to the back of the line for citizenship - behind those who came here legally. At the same time, we’ll secure our borders and crack down on employers who hire undocumented workers,“ (Obama 2008b).</p>
2012	Barack Obama	Accepting the Presidential Nomination at the Democratic National Convention in Charlotte, North Carolina	<ul style="list-style-type: none"> • Immigrandid kui demograafiline grupp 	<ul style="list-style-type: none"> • Positiivne • Kaitsev • Sotsiaalne 	<p>„We don’t think that government can solve all of our problems, but we don’t think that government is the source of all of our problems, any more than are welfare recipients or corporations or unions or immigrants or gays or any other group we’re told to</p>

					blame for our troubles,” (Obama 2008c). „You’re the reason a young immigrant who grew up here and went to school here and pledged allegiance to our flag will no longer be deported from the only country she’s ever called home (...),“(Obama 2008c).
2012	Barack Obama	Remarks at a Campaign Rally in Portsmouth, New Hampshire	<ul style="list-style-type: none"> • Immigrandid kui demograafilise grupp 	<ul style="list-style-type: none"> • Positiivne • Kaitsev • Sotsiaalne 	„You’re the reason that a young immigrant, who grew up here and went to school here and pledged allegiance to our flag, is not suddenly going to be deported from the only home they’ve ever known,“ (Obama 2012x).
2016	Hillary Clinton	Address Accepting the Presidential Nomination at the Democratic National Convention in	<ul style="list-style-type: none"> • Immigratsiooni reform 	<ul style="list-style-type: none"> • Positiivne • Kaitsev • Majanduslik, poliitiline 	„I believe that when we have millions of hardworking immigrants contributing to our economy, it would be self-defeating and inhumane to try to kick them out. Comprehensive

		Philadelphia, Pennsylvania			immigration reform will grow our economy and keep families together,“ (Clinton 2016a). „We will not build a wall; instead, we will build an economy where everyone who wants a good job can get one. And we'll build a path to citizenship for millions of immigrants who are already contributing to our economy,“ (Clinton 2016a).
2016	Hillary Clinton	Remarks to the Congressional Hispanic Caucus Institute in Washington, D.C.	<ul style="list-style-type: none"> • Immigratsiooni protsessi kiirendamine • Immigratsiooni reform • Immigrandid kui demograafiline grupp 	<ul style="list-style-type: none"> • Positiivne • Kaitsev • Sotsiaalne, poliitiline 	„And that brings me to another important family issue. In those first 100 days, I will send a proposal for comprehensive immigration reform to the Congress. My proposal will keep families together, and it will include a path to citizenship,“ (Clinton 2016m). „When the deadlocked Supreme Court put DAPA and expanded

					DACA on hold for 5 million immigrants, it was devastating to millions of families. But the court didn't actually rule on the substance of the case. And as I've said repeatedly, I believe DAPA and expanded DACA are squarely within the President's authority, and will I protect them and keep fighting for them," (Clinton 2016m).
2020	Joe Biden	Remarks by Vice President Joe Biden on Hispanic Heritage Month in Kissimmee, Florida	<ul style="list-style-type: none"> • Immigratsiooni reform 	<ul style="list-style-type: none"> • Positiivne • Kaitsev • Poliitiline 	„(...) building an immigration system that treats people with dignity and is true to American values," (Biden 2020e).
2020	Joe Biden	Statement by Vice President Joe Biden on Hispanic Heritage Month	<ul style="list-style-type: none"> • Immigrandid kui demograafiline grupp 	<ul style="list-style-type: none"> • Positiivne • Kaitsev • Sotsiaalne 	„This month is also a moment to reaffirm the strength we draw as a nation from our immigrant roots, and from our values as a nation of immigrants. The reason we are

					the nation that we are is because of immigration,“ (Biden 2020h).
2024	Kamala Harris	Address Accepting the Democratic Presidential Nomination in Chicago, Illinois	<ul style="list-style-type: none"> • Piiri tugevdamine • Immigratsiooni reform 	<ul style="list-style-type: none"> • Positiivne, negatiivne • Kaitsev, ründav • Poliitiline, sotsiaalne 	<p>„After decades in law enforcement, I know the importance of safety and security, especially at our border,“ (Harris 2024a).</p> <p>„Last year, Joe and I brought together Democrats and conservative Republicans to write the strongest border bill in decades. The Border Patrol endorsed it,“ (Harris 2024a).</p>
2024	Kamala Harris	Presidential Debate in Philadelphia, Pennsylvania	<ul style="list-style-type: none"> • Piiri tugevdamine, • Immigratsiooni reform 	<ul style="list-style-type: none"> • Negatiivne • Ründav • Poliitiline 	<p>„And let me say that the United States Congress, including some of the most conservative members of the United States Senate, came up with a border security bill which I supported.“ (Harris 2024b).</p>

LIHTLITSENTS

Mina, Mari-Liis Palm (isikukood: 60204261416), annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose „Muutused Ameerika Ühendriikide Demokraatliku partei presidendikandidaatide immigratsiooni-teemalistes seisukohtades aastatel 2008–2024“ (ingl „Changes in the immigration stances of the Democratic Party presidential candidates in the United States from 2008 to 2024“), mille juhendaja on Kristel Vits,

- reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
- üldsusele kättesaadavaks tegemiseks ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
- olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile;
- kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Mari-Liis Palm

19.05.2025